

Särskilt utlåtande – Granskning 2

Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd

Utbyggnadsstrategi för 200 000 invånare

Innehåll

Bakgrund.....	4
Översiktsplanens möjligheter och begränsningar.....	4
Granskningstiden.....	4
Sammanfattning av inkomna synpunkter.....	5
Översiktlig beskrivning av genomförda ändringar och kompletteringar	5
Skriftliga synpunkter.....	6
Myndigheter och organisationer.....	6
Centerpartiet.....	6
Liberalerna	9
Miljöpartiet.....	11
Moderaterna	13
Vänsterpartiet	15
Kultur- och fritidsnämnden	17
Miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	21
Stadsbyggnadsnämnden	22
Tekniska kontoret.....	23
EnBW Sverige AB	27
Gislaveds kommun.....	29
Huskvarna pastorat.....	29
Länsstyrelsen Jönköpings län.....	30
Nässjö kommun.....	32
Polismyndigheten, Polisregion öst, Polisområde Jönköping, Trafikpolisen	33
Statens fastighetsverk (SFV).....	33
Statens geotekniska institut (SGI)	34
Södra skogsägarna – Högländets SBO	36
Trafikverket.....	37
Privatpersoner	38
Inget att erinra	52
E.ON Energidistribution AB	52
June Avfall & Miljö	52
Luftfartsverket (LFV).....	52
Mullsjö kommun	52
Region Jönköpings län	52

Svenska kyrkan – Bankeryds församling	53
Tranås kommun.....	53
Vattenfall Eldistribution AB	53

Bakgrund

Jönköpings kommun ökar befolkningsmässigt med cirka 1500–2000 invånare per år. En ökad befolkning stärker Jönköping som regionalt centrum samtidigt som det ställer krav på kommunens beredskap att på ett hållbart sätt planera för exempelvis bostäder, transporter, skola, vård och omsorg. År 2011 antog kommunfullmäktige ”Utbyggnadsstrategi 150 000 invånare”. Utbyggnadsstrategin hade som uppgift att utreda hur kommunen skulle kunna växa till 150 000 invånare på ett hållbart sätt. Befolkningstillväxten har varit högre än vad som tidigare förutspåddes och Jönköpings kommun beräknas nå 150 000 invånare i mitten av 2020-talet. En stor befolkningstillväxt kräver medvetna strategier om mark- och vattenanvändning, en god markberedskap för nya bostäder och verksamheter samt en långsiktig plan för infrastruktursatsningar och trafiksystem. Vi behöver beredskap inför framtiden för att kunna medverka aktivt i utvecklingen och på ett strukturerat sätt möta aktuell och framtida efterfrågan på bostäder, service och infrastruktur. Det finns nu ett behov av att ta fram en ny utbyggnadsstrategi/översiktsplan med sikte på 200 000 invånare i kommunen som har ett tidsperspektiv mot år 2050. 200 000 invånare innebär ett behov av att det tillkommer ungefär 30 000 bostäder och drygt 30 000 arbetsplatser. Översiktsplanen är uppdelad i två etapper. Etapp 1 är en fördjupning av kommunens översiktsplan och kommer tillsammans med etapp 2 utgöra en ny översiktsplan som ersätter den kommunomfattande översiktsplanen. Etapp 1 omfattar Jönköping, Huskvarna, Barnarp, Bankeryd och Tabergsådalen och etapp 2 omfattar mindre tätorter och landsbygd.

Genom översiktsplaner planerar kommunen mark- och vattenanvändning på översiktlig nivå. Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta.

Översiktsplanens möjligheter och begränsningar

Översiktsplanen har en bred ansats men syftar främst till att redogöra för kommunens framtida mark- och vattenanvändning. Översiktsplanen är viktig som övergripande planeringsinstrument och underlag för hela kommunen men många frågor måste redas ut i senare skeden. Det finns många synpunkter som framförs som är väsentliga men som berör aspekter som inte kan behandlas i en översiktsplan antingen för att de är för detaljerade eller för att de bättre hör hemma i andra kommunala dokument.

Granskningstiden

Översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygd har under perioden 1 oktober – 1 december 2024 varit ute på granskning för andra gången. Under granskningstiden har planen funnits tillgänglig på kommunens websida samt i kommunens utställningshall på Juneporten. Granskningen har annonserats i JP och sociala medier. Granskningshandlingar har skickats till nämnder, politiska partier, grannkommuner, berörda myndigheter, regionen, länsstyrelsen, samt berörda föreningar för synpunkter. Under granskningstiden har strax över 30 yttranden inkommit.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Skriftliga synpunkter har inkommit från privatpersoner, politiska partier, nämnder, fastighetsägare, företag och myndigheter. Synpunkterna finns att läsa i sin helhet längre ned i dokumentet, nedan följer en kort sammanfattning av synpunkterna som tagits upp mest frekvent.

Det har kommit in synpunkter gällande det nya verksamhetsområdet som är utpekad i Västra Jära. Verksamhetsområdet är av sådan storlek att det får stor påverkan på riksväg 40. Det är viktigt att kommunen i mycket god tid diskuterar sina ambitioner med Trafikverket så att höjd kan tas för tillkommande trafik i den långsiktiga planeringen i stråket. Andra synpunkter gäller behovet av ytterligare utredningar om exempelvis naturvärden, Natura-2000 och arkeologiska värden.

Frågan gällande exploatering av jordbruksmark har också tagits upp i de yttranden som kommit in. En viss del av yttrandena anser att ingen jordbruksmark ska tas i anspråk samtidigt som andra yttranden anser att vissa lätnader kan behövas för att exploatera viss jordbruksmark i kommunen.

Synpunkter gällande vindkraft handlar till stora delar om att det önskas tydligare riktlinjer och kriterier för vindkraftsetableringar i kommunen. Övriga synpunkter handlar bland annat om önskemål kring bättre cykelvägar och kollektivtrafik på landsbygden, oro över bullernivåer och trafiksäkerhet samt förlorade naturvärden vid framtida exploateringar.

Översiktlig beskrivning av genomförda ändringar och kompletteringar

Till antagandet av översiktsplanen görs endast mindre redaktionella ändringar och inget som påverkar sakinnehållet. Ändringarna omfattar bland annat:

- De texter som berör behov av detaljplaneläggning i närheten av tätorterna inom sammanhållen bebyggelse samt där behov finns med hänsyn till va-situationen.
- Hänvisning till nya riktlinjer för farligt gods, komplettering med RV 26 i utvecklingsinriktningskartan.
- Ändrat riktlinjerna för bebyggelse vid Granarpasjön.
- Kompletterat gällande luftföroreningar med ny tillgänglig data.
- Förtydligat riktlinjerna gällande översvämning.
- Kompletterat texter så att de tydligare går i linje med CEMR.
- Kompletterat ställningstagande på RV 40.
- Borttagande av vägsträckning mellan Skiftesgatan och Amiralsvägen i Gränna.

Skriftliga synpunkter

Nedan redovisas de synpunkter som kommit in i fulltext. Kommunens kommentar redovisas indragna i kursiv text.

Myndigheter och organisationer

Centerpartiet

Bakgrund

Jönköpings kommun har tagit fram ett förslag till översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden som nu är ute på granskning. Vi ställer oss till största delen bakom förslaget men har en del synpunkter. Här följer några kommentarer och förslag till ändringar.

Allmänt

- Jönköpings kommun har en ambition om att hela kommunen ska leva och det är viktigt att alla orter i kommunen ges möjlighet att utvecklas. Alla tätorter inom Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd ska tillåtas att växa.
- Avstånd till service och kollektivtrafik kan inte hanteras på samma sätt vid byggnation i mindre orter som i den centrala tätorten.
- Vi saknar fortfarande en diskussion gällande hur en framtida E4 skulle kunna utformas och dras samt hur det kan påverka översiktsplanen utifrån de scenarier som kommunen tidigare tagit fram. Vi förväntar oss att detta kommenteras i kommande utlåtande.
- Det är positivt med ett nytt stort verksamhetsområde vid Öggestorp. Dock ser vi att trafiken från området för de transporter som ska söderut via E4 kommer att gå via Tenhult och vägen mot Barnarp. Det innebär att den ökande trafikbelastningen på denna sträcka och inte minst i Tenhult måste lösas på ett bra sätt.
- Det är bra att tätortsnära områden ändrats från natur och friluftsliv till landsbygd.

***Kommunens kommentar:** Det finns ett uppdrag utanför arbetet med översiktsplanen att titta på förutsättningarna för E4 på lång sikt. Men än så länge finns inget beslut från kommunen att verka för en överdäckning, nydragning eller nuvarande lokalisering varför det inte har varit aktuellt att ha det som en förutsättning i den här översiktsplanen. I det fortsatta trafikstrategiska arbetet kommer frågan om E4:an att studeras vidare.*

Jordbruksmark

Vi vill se följande ändringar mot förslaget gällande byggnation på jordbruksmark:

- I enlighet med beslut om jordbruksmarkens värden och då alternativ finns ska objekt-ID 6707 (åker vid Landsjön) och objekt-ID 6721 (hästgården) utgå från planen. Kommentarer om att ”jordbruksmarken är inklämd i befintlig bebyggelse” är direkt felaktig. Hästgården ligger helt mot annan jordbruksmark på två sidor och mot norr är det delvis åkermark. Objekt-ID 6707 ligger mot grönområde åt väster, sjön mot norr och jordbruksmark åt söder. Det har tillkommit ett nytt område på skogsmark i östra

Kaxholmen vilket ger möjlighet till byggnation utan att jordbruksmark i objekt-ID 6707 och 6721 nyttjas. Det finns fler områden på skogsmark i Kaxholmen om än i mer kuperade lägen.

- Fotbollsplan (objekt-ID 12083) vid Landsjön och Vistavallen är också fin åkermark. Den ska fortsatt nyttjas till odling och därmed utgå från planen.
- Fotbollsplan (objekt-ID 12085) i Ölmstad är också fin åkermark som dessutom skulle splittras i mark norr och söder om den tilltänkta fotbollsplanen och därmed blir svår att bruka som åker. Åkern ska därmed utgå från planen.
- Objekt-ID 12067 vid Circle K i Gränna är en del av en större fin åker. Åkern ska därmed, i enlighet med beslut om jordbruksmarkens värden, utgå från planen.
- Objekt-ID 12039 i Skärstad ska förbli åkermark då det är fin åkermark och ligger liksom områdena ovan i gynnsam klimatzon. Åkern ska därmed utgå från planen.
- Objekts-ID 5911 i Ryd är en klart brukningsvärd åker på cirka ett hektar. Åkern ligger i närhet av andra åkrar vilket gör att det är lätt att bruka den. Vi ser också att det finns alternativa områden i Ryd. Därmed ska denna åker utgå från planen.
- Det nya industriområdet i Öggestorp ska anpassas för att exkludera åkermark.

Kommunens kommentar: Objekt 6707 samt objekt 6721 har pekats ut för att det är mycket svårt att hitta byggbar mark i Kaxholmen utan att ta jordbruksmark i anspråk. Stora delar av orten omges av jordbruksmark och skogsområdena är ofta mycket kuperade och/eller har höga naturvärden. Kommunen har bedömt det som angeläget att ge utrymme för fotbollsverksamheten (objekt 12083 samt 12085) att växa och ser inte att det finns några andra möjliga ytor för detta. Även för objekt 12085 i Ölmstad handlar det om att det är svårt att hitta andra lämpliga ytor i närheten av befintlig fotbollsplan. Befintliga verksamheter behöver kunna växa där anläggningarna finns i dagsläget för att kunna använda befintliga faciliteter såsom omklädningsrum, toaletter med mera. Objekt 12039 i Skärstad är i dagsläget planlagd för verksamheter, även om det används som jordbruksmark. För området finns alltså en befintlig byggrätt. Kommunen föreslår dock att markanvändningen i planen ändras.

Område 5911 har bedömts som mycket strategiskt beläget i Ryd i direkt anslutning till den begränsade service som finns i samhället. När det gäller industriområdet i Öggestorp utgör jordbruksmarken mycket små delar av det tilltänkta verksamhetsområdet. Kommunen föreslår därför att frågan om huruvida jordbruksmarken ska tas i anspråk hanteras i detaljplaneskedet. I detaljplaneskedet kan en mer djuplodande utredning göras som bland annat kan undersöka om det är möjligt att fortsätta bedriva jordbruk på områdena om de blir insprängda i ett verksamhetsområde.

Byggnation på landsbygd

Det finns mycket som vi kan hålla med om i texterna gällande byggnation på landsbygden. Naturligtvis ska husen passa in i det landskap där de byggs och därmed kan anpassning krävas. Dock ska kraven i enskilda ärenden vara välmotiverade och inte driva onödiga kostnader för den som vill bygga. Befintlig historisk byggnation på landsbygden är av olika utseenden och utformning vilket även tillkommande byggnation ska kunna vara utefter de behov som finns.

Det ska vara ok att bygga antingen vid bebyggelsegrupper eller i bebyggelsestråk eller i närhet av infrastruktur som till exempel vägar. Långa nya vägdragningar ska undvikas men lägen invid vägar mellan bebyggelsegrupper/byar (bebyggelsestråk) och i anslutning till övrig infrastruktur ska vara ok. De är inte "ensamma" om de ligger vid trafikerade vägar mellan byarna och annan infrastruktur som el och fiber. Tolkningsutrymmet är för stort i nuvarande skrivning.

Vi kan konstatera att om vi går 100-150 år tillbaka i tiden så låg det ofta torp och backstugor längs med den tidens vägar och med stora avstånd till det som idag är byar på landsbygden. Det är inte något nytt med det som nu kallas "ensamlägen".

***Kommunens kommentar:** När det gäller bebyggelse på landsbygden stämmer i stort Centerpartiets kommentarer med översiktsplanens intentioner men Centerpartiet uttalar att tolkningsutrymmet är för svårt. Kommunen ser dock att det är svårt att gå in och reglera mer långtgående och tror att bedömningar måste ske i varje enskilt fall utifrån den ansökta bebyggelsens sammanhang.*

Vindkraft

Skrivningarna i senaste granskningsversionen kring vindkraft är bättre än i samrådsversionen.

Dock varvas positiva skrivningar kring nyetablering av lokal vindkraft med omfattande uppräknings av många motstående intressen som till exempel stora opåverkade områden och landskapskaraktärisering.

Sammantaget ser vi därför att översiktsplanen med dessa skrivningar inte ger någon tydlig vägledning vid hantering av framtida nyetablering av lokal vindkraft. Den politiska viljan i översiktsplanen kring ökade lokal förnybar elproduktion, som vindkraften är, blir därmed inte tydlig.

I klimatkrisens spår och då havsbaserad vindkraft nu får allt mer problem i tillståndprocessen så anser Centerpartiet att Jönköpings kommuns översiktsplan måste ge en tydligare positivare inriktning för nyetablering av lokal landbaserad vindkraft.

***Kommunens kommentar:** Av planbeskrivningen framgår att avvägningen mellan olika intressen får göras i det enskilda ärendet när det gäller vindkraft. För att ge vägledning för företag och enskilda har kommunen ändå försökt vara så tydlig som möjligt i översiktsplanen genom att lyfta fram de tre typer av områden inom vilka kommunen inte vill se vindkraft; naturvärden klass 1 o 2, strandskyddsområden och kulturhistoriskt värdefulla områden. Därutöver lyfts även luftfartens och försvarets områden fram, vilka är områden där andra aktörer än kommunen bedömer vad som är lämpligt. Syftet med att ange dessa förutsättningar är inte att kommunen ska uppfattas som negativa till vindkraft utan endast vara tydliga med de förutsättningar som gäller. När det gäller stora opåverkade områden och landskapsbild är det frågor där kommunen är tydlig med att avvägning sker i det enskilda ärendet. Det innebär att kommunen kan bedöma att det är lämpligt med vindkraft i stora opåverkade områden trots att lagstiftningen säger att stora opåverkade områden så långt som möjligt ska skyddas från åtgärder som kan påverka deras karaktär.*

Liberalerna

Liberalerna i Jönköpings kommun har tagit del av det senaste granskningsförslaget till rubricerade. Detta har fått flera viktiga förändringar, som Liberalerna ställer sig positiva till, men det finns fler synpunkter:

Allmänt

Det är positivt att det genomgående skrivs ”fossilfri energi” i översiktsplanen. Regering och EU använder det begreppet.

Det är bra att inga områden markeras som möjliga för vindbruk.

Naturområden nära tätort skall benämnas landsbygd. Motiveringen är att privata markägare skall ha full rådighet över sin mark.

Liberalerna noterar att berörda tjänstepersoner framhåller att boende må bosätta sig var de vill i kommunen. Liberalerna håller med om den ståndpunkten. Däremot anser Liberalerna att kommunen bör så långt möjligt söka minska transportarbetet i en kommun. Av den anledningen är det viktigt att möjliggöra för kommunens innevånare att ha möjlighet att bosätta sig nära sina olika målpunkter som t.ex. sina arbetsplatser. Därför är det väsentligt att så långt möjligt förlägga verksamhetsområden och bostadsområden nära varandra för att därigenom minska behovet av transporter med bil eller med kollektivtrafik. Detta har också länsstyrelsen påpekat!

***Kommunens kommentar:** Att minska transportarbetet är en viktig fråga som delvis hanteras i översiktsplanen genom att utpekade större områden kopplas till befintliga tätorter där utbudet av service och kollektivtrafik är större än mer perifera områden. Trafikfrågorna hanteras även inom ramen för arbetet med kommunens kommande trafikstrategi. Däremot så är sambandet mellan lokalisering av bostäder och arbetsplatser sällan starkt vare sig inom en stadsdel eller inom kommunen, dessa förhållanden visas i kommunens egen statistisk samt i översiktsplanens hållbarhetsbedömning.*

Västra kommundelarna med Bottnaryd

Förändringarna beträffande Bottnaryds tätort är bra, t.ex. har verksamhetsområdet öster om Mullsjövägen tagits bort och ett verksamhetsområde på norra sidan om riksväg 40 tillkommit. Det behövs en analys av infrastrukturen i tätorten som t.ex. behov av upprustning av befintliga och nya vägar och GC-stråk och speciellt inför den föreslagna expansionen av tätorten.

***Kommunens kommentar:** Utvecklingen i Bottnaryd kräver fortsatta utredningar avseende bl.a. infrastruktur och detta kan hanteras då detaljplaner ska tas fram för de områden som pekats ut i översiktsplanen. Mer övergripande trafikstrategiska frågor hanteras i den trafikstrategi som är under framtagande.*

Stigamo-Konungsö-Barnarps landsbygd

I detta område utvecklas verksamhetsområdena med ett stort söktryck. I dess närhet pågår detaljplanläggning för Lovsjö fritidsområde. Området kommer att få VA-anslutning. Bostäderna kommer att få vissa maximala bostadsytor. Resultatet torde bli att fler kommer att bosätta sig permanent här. Behovet av ytterligare bostadsområden bör tillskapas öster om Barnarp.

Kommunens kommentar: Beslut om positivt planbesked har fattats av stadsbyggnadsnämnden för ett framtida bostadsområde öster om Barnarp (Odensjö) och kommunen ser i dagsläget inget ytterligare behov av utpekade större områden öster om Barnarp.

Tenhult- Öggestorp

Förslaget till detaljplan för Herrgårdsgärdet i Tenhult har avslagits av Miljödomstolen i Växjö, bl.a. med tanke på buller från närbelägen järnväg. Därtill har miljödomstolens dom överklagats av privatpersoner till mark- och miljööverstomstolen.

Nytt förslag till detaljplan kommer att gå ut på granskning och torde också det bli överklagat. Därför är behovet att få fram mer mark för bostäder i denna kommun del uppenbar, speciellt med tanke på det planerade verksamhetsområdet söder om Öggestorp.

Nordost om Tenhult finns ytterligare expansionsmöjligheter, utöver de som har föreslagits i granskningsförslaget.

Kommunens kommentar: Detaljplanen för Herrgårdsgärdet kommer att bearbetas och därefter granskas och antas på nytt. Den föreslagna bebyggelsen på Herrgårdsgärdet är det område där förutsättningarna är som mest gynnsamma för att skapa en hållbar bebyggelse, mycket tack vare närheten till stationen. Den planerade bebyggelsen på Herrgårdsgärdet beräknas täcka Tenhults behov av bostäder fram till ca 2040 enligt de prognoser som togs fram inledningsvis i arbetet med översiktsplanen. Enligt senare prognoser ligger det årtalet sannolikt ytterligare längre fram i tiden.

Området i nordost har stora topografiska utmaningar och de ytor som ändå bedömts rimliga att bebygga har i planförslaget redan pekats ut. Hänsyn har även tagits till markägoförhållanden kopplade till de befintliga verksamheterna i området. Att påbörja en utbyggnad i nordost har i planens utbyggnadsordning ansetts vara rimlig först efter att övriga områden har byggts ut.

Skärstadsdalen

Problemet med Skärstadsdalen är komplexiteten med många riksintressen, naturreservat, värdefulla jordbruksmarker, dalens geologi samt ett starkt tryck att få bygga och flytta till tätorten.

Liberalerna har framhållit tidigare att ett mindre bostadsområde bör möjliggöras. Det är på tunet till Drättinge Gård. Därigenom skulle där befintlig gårdsmark kunna användas till nya bostäder och befintligt magasin byggas om och omvandlas till bostäder.

Kommunens kommentar: Inriktningen i arbetet med översiktsplanen har varit att peka ut områden för nya bostäder inom 1000 meter från respektive tätort för att stärka de befintliga tätorterna. Drättinge är inte ett sådant område. Översiktsplanen omöjliggör dock inte mindre kompletteringar av den befintliga gårdsmiljön med hänsyn till dennas värden. Jordbrukslandskapet runt Drättinge har emellertid höga värden både som jordbruksmark och som öppet landskap med kulturmiljövärden, översiktsplanen tydliggör att exploatering inte ska ske på jordbruksmarken.

Gränna tätort

Nu pågår arbetet att få fram en detaljplan för utbyggnad av södra Gränna. Det är bra. Det föreslås vidare att verksamhetsområdet vid Vätterstranden/Skiftesvägen till större delen omvandlas till bostadsområde med grönområde längs med Vätterstranden. Förslaget är utmärkt. Det som behövs också, är detaljplaneläggning av området längre norrut för att därefter få möjlighet med trafik mellan trafikplatsen Galgen i söder och färjeläget vid Gränna hamn. Liberalerna finner det förvånande att det i granskningsförslaget befintliga området norr om verksamhetsområdet/omvandlingsområdet vid Vätterstranden och Gränna hamn inte har fått något förslag till förändring. Här nämns fortfarande areell näring. Liberalerna föreslår att detta område används som koloniområde, park och/eller grönområde. Däremot passar området inte som bostadsområde. Dessutom behöver Gränna inom några år en ny räddningsstation. Den bör förläggas till de södra delarna av Gränna tätort, eftersom de flesta olyckorna inträffar på E4.

***Kommunens kommentar:** Angående området i Gränna, norr om utvecklingsområdet så är området fortsatt utpekat som areell näring då beslut tagits om att inte exploatera jordbruksmark.*

Miljöpartiet

Vindkraft

Miljöpartiet stödjer skrivningarna i ÖP att en ökad lokal produktion av förnybar el är viktigt för kommunen. Däremot är det olyckligt att ÖP inte tar ställning till vilka kriterier som ska gälla för en sådan utbyggnad eller vilka områden som kan vara mest lämpliga. Vi tycker inte att den politiska viljan, som ju är positiv till etablering av ny vindkraft, genomsyrar nuvarande skrivning i ÖP.

I det sammanhanget är det kontraproduktivt att det utpekade riksintresset för vindbruk i kommunen redan nu anses vara färdigexploaterat. Området är det största utpekade området för vindbruk i hela kommunen och har varit så under mycket lång tid. Vi förstår att de närboende har synpunkter på etableringar, men vi anser att det borde gå att hitta lösningar på de konflikterna i detta område.

Miljöpartiet anser att det ska skrivas tydligt i ÖP att det utpekade riksintresset för vindbruk är ett prioriterat område för ny vindkraft.

Miljöpartiet anser även att bristen på ställningstagande i ÖP inte kommer underlätta etablering av mer vindkraft i kommunen. Varje projekt kommer då behöva hantera alla frågeställningar för ett projekt från början. Flera undersökningar visar också på att allmänheten har en mycket positivinställning till vindkraft. Det kan man också beakta i skrivelserna i ÖP.

***Kommunens kommentar:** Anledningen till att kommunen inte längre markerar vindkraftsområden i översiktsplanen är att vi bedömer att vi saknar tillräckligt med fakta för att kunna ta beslut och göra de avvägningar som behövs i översiktsplanen. Först i samband med en ansökan görs mer omfattande inventeringar med mera. När det gäller riksintresset för vindbruk så finns det med hänsyn till spridd bebyggelse egentligen bara en del av området som skulle kunna vara möjlig för ytterligare vindkraftsetablering. I det området har*

kommunfullmäktige två gånger sagt nej till vindkraft bland annat med hänsyn till de störningar det skulle innebära för närboende.

Ny järnväg mellan Byarum och Tenhult.

Miljöpartiet anser att kommunens övergripande hållbarhetsskrivningar skiljer avsevärt gentemot de strategier man tillämpar ang markanvändning i byggandet av det långsiktigt hållbara samhället. I vart fall är det svårt att se hur en ny järnvägdragning mellan Byarum och Tenhult för 3,5 miljarder blir en för samhället hållbar investering. Den planerade järnvägen kommer medföra att 9 avgångar mellan Jönköping och Nässjö utgår jämfört med idag. Detta konstaterar Trafikverket samt att även med dessa avgångar borttagna så är beläggningen på sträckan Tenhult-Jönköping beräknad till 100%. Sträckor som belastas över 90% anses som en riskfaktor. Alltså blir den viktigaste järnvägen för hållbart resande för Jönköpings kommun överbelastad trots att man kraftigt reducerar antalet avgångar till den viktigaste målpunkten, nämligen till stambanan i Nässjö. Den planerade nya järnvägssträckningen kommer också innebära nedläggning av den befintliga banan i Tabergsådalen. Den stärkningen har sex hållplatslägen där befolkningsunderlaget redan idag finns. Andra kommuner bygger spår till områden där människor bor för att öka möjligheterna till hållbart resande. Jönköpings kommun tycks inte värdera den järnväg som redan finns i ett område som i dagsläget har ett bra underlag och är planerat för att växa med flera tusen nya invånare. Kommunen argumenterar för att den nya järnvägen möjliggör att restiden mellan Värnamo och Jönköping kommer att vara under 50 min. Detta klarar man genom att bara stanna på två ställen mellan Värnamo och Jönköping. Detta skulle man med god marginal klara redan idag genom att bara stanna på två ställen istället för nio. Utredningar visar att man kan rusta upp och elektrifiera befintlig bana och öka hastigheten på vissa sträckor, vilket skulle göra möjligt att klara sträckan på 55min med 6 stopp. Detta till en beräknad kostnad av 1,5 miljarder sek, Vilket Miljöpartiet anser vara en hållbar samhällsplanering.

Om kommunen planerar för ett stationsläge för ny stambana/höghastighetsbana i Södra Munksjöområdet förstår vi inte varför man inte istället värnar om den regionala järnväg som ansluter till just den punkten. Den befintliga järnvägen är förutsättning för att hålla antalet bilresor inom rimlighetens gränser om ett stationsläge skulle bli verklighet. Befintlig järnväg är också det snabbaste och hållbaraste sättet att transportera sig mellan nuvarande resecentrum och Södra Munksjöområdet. Om man inte planerar att använda den befintliga järnvägen behöver man bygga många parkeringshus för att möta behovet då bilen blir det mest tidseffektiva transportmedlet till stationsläget.

Argumentet att en ny järnväg framförallt skulle bidra till nya och förbättrade möjligheter för godshantering på järnväg verkar vid en granskning vara ganska tomt. Transportstyrelsen skriver såhär: ”Syfte: Detta projekt är en del i ett större arbete med att förbättra restiderna mellan centralorterna Jönköping, Nässjö och Värnamo, det så kallade Y:et. Det övergripande målet är att persontrafiken mellan Jönköping och Värnamo ska ske på mindre än 50 minuter där den nya sträckningen mellan Byarum-Tenhult behövs för att nå målet.”

Transportstyrelsen skriver alltså ingenting om banans betydelse för godstrafiken. Tvärtom är planerna för godstransporter på järnväg efter att man byggt den nya omlastningsterminalen på Torsvik. Godshanteringen flyttas från bangården i Jönköping till Torsvik. Gods på järnväg som passerar Göteborgs hamn och Log Point Jönköping kommer gå via Borås-Värnamo-Vaggeryd-Torsvik el omvänt. Gods som ska till/från Nässjö kommer gå Borås-Värnamo-Vaggeryd-

Nässjö. Gods söder ifrån går via Alvesta-Värnamo-Vaggeryd-Torsvik. Gods norr ifrån Nässjö-Vaggeryd-Torsvik. Allt enligt Trafikverkets planering. Det är endast i undantagsfall man kommer nyttja den nya järnvägen för godstransport. Det är alltså inte syftet med järnvägen.

Samhällsnyttan som Trafikverket utrett har bara utgått från att resan mellan Jönköping och Värnamo inte ska överskrida 50 min. Miljöpartiet är fortsatt väldigt kritiska till att så ensidigt tillskriva restiden så stor vikt. Det är ju antalet avgångar och vid vilken tid man når destinationen som också har betydelse. Därutöver är Miljöpartiet mycket kritiska till att man i utredningen ang samhällsnyttan inte utrett befintlig sträcka som jämförelse. Man har istället jämfört två olika sträckningar mellan Byarum-Tenhult. Trafikverket skriver såhär:

” Vid tolkning av samhällsekonomisk lönsamhet innebär detta att nettonuvärdet inte säger något om den absoluta lönsamheten, dvs om åtgärden som sådan bidrar till en ökad samhällsekonomisk nytta, utan endast om åtgärden är bättre eller sämre (mer eller mindre lönsamt/olönsamt) än det utredningsalternativ som övriga utredningsalternativ jämförs mot.”

Att järnvägen byggdes på 1890-talet och därför skulle vara en dålig idé att investera i för framtiden är ett direkt ohållbart argument. Att lägga ner en i allra högsta grad användbar järnväg går emot vad hållbarhet står för. Banvallen har en bärighet som är den samma som stambanorna och enl de utredningar som gjorts i gott skick. De flesta Järnvägar i Sverige är äldre än den i Tabergsådalen.

Kommunens kommentar: Jönköpings kommun pekar även i nu gällande översiktsplan (översiktsplan 2016) ut en tänkbar framtida sträckning mellan Byarum och Tenhult och anger bland annat i riktlinjerna att ”Kommunen ska arbeta för en ny järnväg mellan Byarum och Tenhult ...”.

Angående järnvägstekniska frågor avseende genomförbarhet och kostnader hänvisas till Trafikverket. På Trafikverkets projektsida skrivs följande ”Befintlig järnväg mellan Jönköping och Vaggeryd är byggd på 1890-talet. På sträckan mellan Månsarp och Jönköping har banan låg standard med bland annat branta lutningar och skarpa kurvor. Detta begränsar vilken hastighet tågen kan köra och hur långa och tunga godståg som kan trafikera banan. Detta är brister som är mycket svåra och kostsamma att bygga bort. En elektrifiering och upprustning är möjlig men skulle få stora konsekvenser på befintligheter, i form av bebyggelse, byggnadsverk, fastigheter, plankorsningar m.m. En elektrifiering och upprustning skulle dock inte åtgärda problematiken med de branta lutningarna i profil som den befintliga banan har och som begränsar tågvikten för godståg”.

Moderaterna

Flera synpunkter som Moderaterna tidigare haft har nu arbetats in varför vi i hög grad är nöjda med liggande förslag. Vi önskar dock föreslå några mindre ändringar.

För att även de mindre tätorterna ska växa och bli mer attraktiva är det viktigt att inte utgångspunkten för byggnation på mark som ligger utanför en tätort är att det krävs en detaljplan. Utan förhandsbesked för bygglov skulle vi under senare år inte haft någon byggnation av småhus i Jönköping. Därför är förhandsbesked ett allmänintresse.

Förutom detta med förhandsbesked så föreslår vi att orden förnybar energi byts ut mot fossilfri energi för att vi inte ska låsa in oss i ett hörn. I denna fråga har dessutom EU ändrat inriktning till fossilfritt efter det att Hållbarhetsprogrammet i Jönköping togs fram varför det snarare är Hållbarhetsprogrammet som behöver justeras. Slutligen så är översiktsplanen på vissa ställen något för detaljrik. Om en översiktsplan innehåller för många måsten eller begränsningar så skapar det en inlåsningseffekt vid detaljplanearbetet vilket är onödigt.

Nedan listas mer detaljerade synpunkter.

- Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd

- Orden *förnyelsebar, förnybar, förnyelsebara och förnybara* som återfinns på sidorna 29, 39, 66, 69, 71, 72 byts mot orden *fossilfri och fossilfria*.
- Meningen *För att främja tätortens långsiktiga intressen ska bebyggelseutveckling inom 1000 m från tätorterna främst ske genom detaljplaneläggning. Även inom sammanhållen bebyggelse bör ny bebyggelse prövas genom detaljplan.* på sida 48 byts mot *För att främja och stärka tätortens långsiktighet kan bebyggelseutveckling inom 1000 m från tätorterna ske genom detaljplaneläggning eller som enskilda förhandsbesked för bygglov. Även inom sammanhållen bebyggelse kan det finnas anledning att pröva ny bebyggelse genom detaljplan.*
- Meningen *Bebyggelseutveckling inom tätorter, samt inom 1000 m från tätorterna ska främst ske genom detaljplaneläggning.* på sida 62 byts mot *Bebyggelseutveckling inom tätorter ska främst ske genom detaljplaneläggning.*
- Meningen *Ny bebyggelse inom sammanhållen bebyggelse ska prövas med detaljplan om behovet finns med hänsyn till va-situationen* på sid 62 byts mot *Ny bebyggelse inom sammanhållen bebyggelse kan prövas med detaljplan om behovet finns med hänsyn till va-situationen. Behovet av kommunalt vatten och avlopp i ett område är i sig inte skäl för att området ska detaljplaneläggas.*
- Tillägg med att viss del av bostadsförsörjningen av småhus ska uppnås genom förhandsbesked för bygglov på privatägda fastigheter utanför detaljplanelagd mark.

- Hållbarhetsbedömning till översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd

- Meningen *Med planalternativets otydligare inriktning för var vindkraft kan byggas bedöms det finnas risk för att godkännande av bostäder kan försvåra etableringen av dessa och att de kan innebära större påverkan på naturvärden och grönsstruktur.* på sid 15 tas bort.
- Ordet *förnyelsebar* som återfinns på sida 25 byts mot ordet *fossilfri*.
- Meningen *Som komplement till vindkraften lyfts även flera andra strategier så som att utnyttja de många större verksamhetstaken i kommunen till solceller.* som återfinns på sida 25 byts mot *Som komplement till större vindkraftparker lyfts även flera andra strategier. Exempel på detta är montering av mindre vindturbiner och solceller på de många större verksamhetstaken i kommunen.*
- Del av mening *Solceller i kombination med batterier* på sida 25 byts mot *Solceller och mindre vindturbiner i kombination med batterier och vätgas.*

Kommunens kommentar:

- *Kommunen använder ordet förnyelsebart även i andra sammanhang t.ex. i hållbarhetsprogrammet. Kommunen menar att vi även fortsatt ska använda terminologin förnyelsebar energi.*
- *Till granskningen ändras de texter som berör behov av detaljplaneläggning i närheten av tätorterna inom sammanhållen bebyggelse samt där behov finns med hänsyn till va-situationen.*
- *Kommunen har små möjligheter att påverka antalet småhus som byggs genom förhandsbesked utanför detaljplanelagt område.*
- *Att inte planera områden för vindkraft får bland annat konsekvensen att det finns en risk att tillkommande ytterligare bostäder på landsbygden begränsar möjligheterna för nya vindkraftsanläggningar. Det är inte ett ställningstagande utan ett konstaterande.*
- *Mindre vindturbiner har inte särskilt lyfts fram i översiktsplanen och kan därför inte hänvisas till i miljökonsekvensbeskrivningen.*
- *I hållbarhetsbedömningen på s. 25 lyfts Vätgas fram i nästföljande meningar.*

Vänsterpartiet

Tekniska anläggningar, vindkraft

Både kommunala och nationella hållbarhetsmål pekar ut energifrågan som central. I översiktsplanen finns många övergripande strategier som ska verka i riktning mot målen. Exempelvis ”Sträva efter en effektiv och förnybar energiproduktion samt en effektiv energianvändning.” och ”Förnyelsebara energikällor ska främjas.”

Avsnittet om vindkraft inleds med meningen ”Jönköpings kommun ser positivt på nyetablering av lokal vindkraft.” Det är lite oklart vad som menas med ”lokal” men vi antar att det betyder att vi ska se positivt på nyetablering av vindkraft inom kommunens gränser. Det håller vi med om och också att ”ökad lokal förnybar elproduktion i kommunen är viktig”.

Positiviteten till vindkraft får sig dock en törn lite längre fram i texten när vi kommer till det som sägs vara en ”vägledning för avvägning mellan olika intressen”. Det man möjligen kan utläsa av denna ”vägledning” är att det finns starka motstående intressen överallt och avvägningen mot intresset förnybar energi gör vi när vi har fått in en ansökan. Detta kan knappast uppfattas som vägledning för eventuella vindkraftsetablerare.

I en vägledning kan man ange vilka områden som är uteslutna och det måste vara väldefinierade områden, som de fem första som räknas upp i texten (naturvärden klass 1 och 2, kulturmiljö, strandskydd, flygplatsen och försvarets luftrum). Komosse är ett naturreservat. Naturreservat bör också vara undantagna, om det finns naturreservat som är reservat utan att innehålla naturvärden av klass 1 och 2.

När vi kommer till ”stora opåverkade områden” blir det knepigare. I planen finns ett stort antal sådana utpekade i västra delen av kommunen. Utgångspunkten för utpekandet sägs vara avsaknad av infrastrukturer som skär sönder landskapet, avsaknad av bebyggelsestrukturer och att området inte är utsatt för buller. Vi ifrågasätter vitsen med att peka ut alla dessa relativt små och flikiga områden. En del ligger dessutom så nära R 40 och/eller Nissastigen att de är

bullerpåverkade däriifrån. Ett ”stort opåverkat område” har inget värde i sig utan får det först när människor vistas i det. Flertalet av de utpekade områdena är relativt otillgängliga. De enda områden som kan ha tänkt funktion är de som ligger i anslutning till Komosse.

Eftersom ett av kriterierna för ”stora opåverkade områden” är avsaknad av bebyggelsestrukturer får man förutsätta att områdena mellan de opåverkade har bebyggelsestrukturer. Något som försvårar etablering av vindkraft. Här finns en uppenbar intressekonflikt. I texten står att ”i goda vindlägen bör intresset att producera förnybar energi vägas mot att bevara områdena oexploaterade och tysta”. Med dagens storlek på vindkraftverk lär i stort sett hela kommunen ha goda vindlägen. Att inte tillåta vindkraft i något av de utpekade ”stora opåverkade områdena” i väster skulle sätta stopp för nästan all vindkraft i den delen av kommunen.

Vidare hänvisas till en landskapskaraktärisering från 2008 som en hjälp att bedöma vindkraftens påverkan på landskapet. I den finns bara en genomgång av vilka olika typer av landskap som finns i kommunen (och var dom finns). Här finns inget om vad som kan anses som störningar i landskapsbilden. När det gäller påverkan på landskapsbilden eller snarare synintrycket av vindkraftverk är det i högsta grad en tyckarfråga och därmed ett intresse som bör väga lätt i förhållandet till behovet och fördelen med mer lokalt producerad el.

Om de inledande fraserna om att lokal förnybar elproduktion är viktig och att vi ska främja detta är allvarligt menade, duger det inte att räkna upp alla tänkbara motstående intressen på ett sätt som ger noll vägledning för en eventuell vindkraftintressent. Det är helt omöjligt att bygga ny vindkraft i Jönköpings kommun utan att några andra intressen behöver stå tillbaka. När man ska väga olika intressen mot varandra måste man fråga sig vilka och hur många som är betjänta av det ena och det andra intresset. Vilka/hur många har nytta av mer billig och ”närproducerad” el och vilka/hur många har mer nytta av ett eller flera specifika opåverkade områden?

För att texten under avsnittet vindkraft ska ha någon som helst vägledande roll bör den åtminstone innehålla en beskrivning av på vilket eller vilka sätt man kommer att värdera de olika intressena när man ska väga dem mot varandra.

Kommunens kommentar: Av planbeskrivningen framgår att avvägningen mellan olika intressen får göras i det enskilda ärendet när det gäller vindkraft. För att ge vägledning för företag och enskilda har kommunen ändå försökt vara så tydlig som möjligt i översiktsplanen genom att lyfta fram de tre typer av områden inom vilka kommunen inte vill se vindkraft; naturvärden klass 1 o 2, strandskyddsområden och kulturhistoriskt värdefulla områden. Därutöver lyfts även luftfartens och försvarets områden fram, vilket är områden inom vilka andra än kommunen bedömer vad som är lämpligt. När det gäller naturreservat är dessa alltid klass 1 i kommunens naturvårdsprogram, de omfattas dessutom av andra regler som stoppar en vindkraftsetablering. Komosse lyfts särskilt fram med hänvisning av vikten att bevara vildmarkskaraktären. Att göra det kräver större hänsyn än vad som krävs av naturreservatets föreskrifter, till exempel att hänsyn tas även utanför reservatet. När det gäller de stora opåverkade områdena finns en klar intressekonflikt och översiktsplanen anger att intresseavvägningen kommer att ske först i det enskilda fallet. Att beskriva landskapsbild och påverkan på den i ett vindkraftärende är praxis i dagsläget, landskapskaraktäriseringen kan vara en hjälp i detta arbete.

Landskapskaraktäriseringen är ett planeringsunderlag och inte ett politiskt antaget dokument. Därmed ska den vara fri från politiska värderingar och bara innehålla en beskrivning. Den ger ändå en bild av hur kommunens landskap kan beskrivas och något att förhålla sig till.

Kultur- och fritidsnämnden

- Kultur- och fritidsnämnden beslutar att lämna tjänsteskrivelse 2024-10-02 som yttrande över Uppdaterat granskningsförslag Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd, utbyggnadsstrategi 200 000 invånare.
- Kultur- och fritidsnämnden har noterat förändringarna berörande ändring i betydelse av natur och friluftsliv och vill betona att det är viktigt att förändringen inte innebär att arbetet för att säkra möjligheten till tätortsnära friluftsliv prioriteras ner i kommunen.
- De övriga förändringarna påverkar inte nämnvärt kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde, så kultur- och fritidsnämnden står fast vid sina ståndpunkter från tjänsteutlåtande 2024-03-01.

Kommun har de senaste åren vuxit med ungefär 1500–2000 invånare varje år. Jönköpings kommuns mål är att skapa förutsättningar för att alla tätorter ska kunna växa. Det betyder att kommunen måste planera för exempelvis bostäder, transporter, skola samt vård och omsorg på ett hållbart sätt.

Mellan 7 februari och 8 april 2024 var översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygd ute på granskning, då fanns möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Efter granskningen i våras har stadsbyggnadsnämnden gjort förändringar i översiktsplanen och ett nytt förslag är ute på granskning mellan 1 oktober – 1 december 2024.

Av Stadsbyggnadsnämnden föreslagna förändringar i remissförslaget:

VINDKRAFTSOMRÅDEN I ÖVERSIKTSPLANKARTAN

Den största förändringen är att kommunen beslutat att inte markera områden för framtida vindkraft i översiktsplankartan. Det betyder att kommunen inte kommer att ta ställning till om olika områden är lämpliga för vindkraft eller inte förrän kommunen får in en ansökan om tillstånd.

Det betyder att det fortfarande kan finnas områden som under en tillståndsprocess bedöms som lämpliga för vindkraft, även om det inte är angett i översiktsplanen. Det innebär också att det kan finnas fler områden som bedöms som olämpliga än de som nämns i översiktsplanens textdel.

Anledningen till att kommunen inte längre markerar vindkraftsområden i översiktsplanen är att kommunen bedömer att kommunen saknar tillräckligt med fakta för att kunna ta beslut i nuläget. Först när en ansökan om tillstånd för en vindkraftspark lämnas in, kommer kommunen att undersöka förutsättningarna för just det området.

ÄNDRING I BETYDELSEN AV NATUR OCH FRILUFTSLIV

Till den nya granskningen har kommunen även gjort ändringar i de områden som i tidigare förslag kallats ”natur och friluftsliv” nära tätorterna. Nu har stadsbyggnadsnämnden avgränsat dessa områden så att bara friluftsanläggningar, som elljusspår och naturreservat, räknas som natur och friluftsliv. Övriga områden betecknas nu som ”landsbygd”. Teckenförklaringen har också ändrats så att natur och friluftsliv ska omfatta större, sammanhängande områden där friluftsliv, natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och ekosystemtjänster prioriteras.

ÖVRIGA JUSTERINGAR

I kartan har också mindre områden justerats för att rätta till fel i den tidigare granskningsversionen. Dessutom har stadsbyggnadsnämnden kompletterat den information som visas när man klickar på ett område.

Planbeskrivningen har justerats för att stämma överens med de ändringar som gjorts i plankartan, bland annat har stycket om vindkraft arbetats om helt. Stadsbyggnadsnämnden har också justerat riktlinjer och ordval så att de är mer konsekventa och rättat till faktafel samt förtydligat vissa delar.

Efter granskningen i höst bearbetas förslaget ytterligare en gång och till våren 2025 förväntas kommunfullmäktige fatta beslut om antagande av den nya översiktsplanen. Alla synpunkter som kommer in under den nya granskningen och kommunens bedömning av synpunkterna kommer sammanställas i ett särskilt utlåtande, som redovisas vid antagandet av översiktsplanen.

Kommentarer på ändring i betydelse av natur och fritidsliv:

Det är viktigt att den föreslagna förändringen när det gäller att ersätta orden ”natur och friluftsliv” med ordet ”landsbygd”, inte innebär att arbetet med att säkra möjlighet till tätortsnära friluftsliv prioriteras ner i kommunen. Utifrån ett folkhälsoperspektiv är den vardagsnära möjlighet till spontan utevistelse och naturkontakt mycket viktig för kommunens invånare, inte minst när det gäller barn och äldre. Vikten av närhet till grönområden för rekreation och friluftsliv lyfts också fram i kommunens hållbarhetsprogram.

Kultur- och fritidsnämndens tidigare remissutlåtande:

I den tidigare remissrundan 7 februari – 8 april 2024, förde Kultur- och fritidsnämnden fram följande aspekter i Tjänsteutlåtande 2024-03-01 (KFN/2024:162):

- Kultur- och fritidsnämnden är nöjd med att föreslagna förändringar som framfördes i Tjänsteutlåtande 2023-04-05 har beaktats.
- Kultur- och fritidsnämnden påminner om vikten av att offentliga miljöer i samband med bostadsproduktion också tillgodoses möjligheter till goda livsvillkor. Miljöer som möjliggör möten mellan människor, som gemenskapsytor utomhus och föreningslokaler är lika viktiga. Dessutom bör alla offentliga miljöer ha konstnärliga inslag som berikar vardagslivet för de boende.
- Kultur- och fritidsnämnden betonar även att ambitionen är att utveckla kommunens arbete med konst i offentliga rum, bland annat genom att ge konsten en framträdande roll i samhällsplanering och i utveckling av stad och landsbygd.

- Kultur och fritidsnämnden poängterar vikten av att tillgängliggöra kultur i större utsträckning för besökare och turister. Vilket innebär positiva effekter på det lokala näringslivet.

Översiktsplanen för de mindre tätorterna och landsbygden har under perioden 1 april – 31 maj 2023 varit ute på samråd. I det samrådet ville kultur- och fritidsnämnden uppmana stadsbyggnadskontoret att ta i beaktande följande aspekter berörande kultur- och fritidsfrågor: Vikten av flexibla lösningar För att översiktsplanen berörande kultur- och fritidsverksamhet inte endast blir en schablonmässig lösning med sporthallar, fritidsgårdar, bibliotek etc utan ger möjlighet till nytänkande lösningar med flexibilitet och multifunktionalitet är det viktigt att kultur- och fritidsförvaltningen bjuds in till medverkan aktivt i processen i ett tidigt skede. Detta för att kultur- och fritidsförvaltningen i samverkan med kultur- och fritidsnämnden i ett tidigt skede ska kunna påbörja den politiska och ekonomiska processen för att möjliggöra nyskapande, flexibla och multifunktionella projekt.

Offentlig konst

Stadsbyggnadskontoret bör ta i beaktande att ”enprocentsregeln” tillämpas för konstnärlig gestaltning vid ny-, om- och tillbyggnation i Jönköpings kommun. Likaså, att med avstamp i kommunens nya kulturplan och kulturstrategi ge konsten en framträdande roll i det offentliga rummet vid stadsplanering och stadsutveckling i samverkan med civilsamhället. I enlighet med ”Riktlinjer för anskaffande av konstverk” KFN202258, Arkitekturstrategin – Hela Jönköping samt kulturplanens formuleringar kring gestaltad livsmiljö bör ambitionen vara att utveckla kommunens ar-bete med konst i offentliga rum, bland annat genom att ge konsten en framträdande roll i samhällsplanering och i utveckling av stad och landsbygd.

Evenemang, ungdomsinflytande, friluftsliv och gröna ytor

För att Jönköpings kommun ska kunna utvecklas som en attraktiv ort för kommuninvånarna är det viktigt att evenemang ytor och olika verksamhetslokaler och kultur- fritids- och idrottsanläggningar inte endast planeras centralt, utan att man även i planeringen av mindre tätorter och landsbygden.

Stadsbyggnadskontoret ombeds att ta i beaktande att när kommunen växer invånarmässigt så blir det fler barn och unga. Därmed finns det behov av att se över antalet fritidsgårdar, öppna mötesplatser och olika andra ytor för aktiviteter där barn och unga kan verka och utvecklas genom olika aktiviteter även i mindre tätorter och på landsbygden. När det gäller ungdomar är det idag begränsade antal ytor, lokaler och platser för dem att skapa sina egna aktiviteter på. I livsstilsundersökningen, Ung livsstil, där ungas levnadsvanor och livsvillkor kartläggs, visar resultatet att unga bland annat efterfrågar fler evenemang och festivaler. Med hänsyn till ungas inflytande är kultur- och fritids nämndens önskan att beakta skapandet av fler ytor och platser för dem och deras intressefrågor.

Tillgodose och tillgängliggöra Vättern för allmänheten på fler ställen än idag.

Föreningsverksamhet

Stadsbyggnadskontoret ombedes på inrådan av kultur- och fritidsförvaltningen att ta i beaktande att föreningsdrivna anläggningar har möjlighet att utöka sina anläggningar i syfte att möta ett ökat antal barn och ungdomar är en nyckelfaktor i utbyggnadsstrategin. I de fall föreningarnas enda möjlighet att utöka verksamhetsytor (exempelvis naturgräsplaner) är att ta i anspråk

jordbruksmark kan kommunen överväga detta. En naturgräsplan kan enkelt återställas till jordbruksmark i framtiden om det skulle krävas.

Om jordbruksmark inte kan tas i anspråk för ändamålet så har många föreningar ingen som helst möjlighet att utöka sina anläggningar, vilket i sin tur kan leda till att kommunen istället behöver bygga nya dyra anläggningar för att ta emot ett ökat antal barn och ungdomar. Jönköpings kommun har ett stort antal föreningsdrivna anläggningar som kommer att behöva utveckla och expandera sina anläggningar för att ha en realistisk chans att möta en ökad befolkning. En oerhört viktig fråga för att upprätt-hålla ett starkt föreningsliv i kommunen även i framtiden. Frågan behöver utredas inom ramen för utbyggnadsstrategin och lämpliga tomter och områden för idrotts- och friluftssändamål pekas ut.

Kommunens föreningsdrivna anläggningar för motorsport och skytte behöver säkras i ett långsiktigt perspektiv. Flera av dessa upplever för när-varande osäkerhet kring sina anläggningar och lever med korta avtal (merparten 1 års-avtal), vilket hämmar investeringar och anläggningsutveckling. Vid större projekt som kräver delfinansiering av bidrag, fonder och stiftelser är långa avtal en förutsättning för stöd. Föreningarnas möjligheter till framtida expansion för att möta en ökad befolkning behöver också beaktas i utbyggnadsstrategin.

I förslaget hanteras ett antal föreningars behov av ytterligare mark för idrottsändamål (Bottnaryds IF, LSSK och Tenhults IF), vilket är positivt. Det finns dock fler föreningsanläggningar där Stadsbyggnadskontoret behöver avsätta mark med anledning av föreningarnas trångboddhet och dessa är:

Kaxholmen - IK Vista har redan idag behov av att utöka sin anläggning för att möta intresset från barn och unga som vill idrotta i föreningen. För att möjliggöra en sådan utbyggnation behöver mark reserveras i översiktsplanen.

Ölmstad - I förslaget saknas markytor reserverade för en framtida utbyggnation av Ölmstad IS idrottsanläggning. Det behöver avsättas ett område för att kunna möta en framtida utökning av idrottsanläggningen motsvarande minst en 11-spelsplan.

I översiktsplanen är delar av Lekeryd-Svarttorps Sportklubbs (LSSK) elljusspår planerat för bostäder. Om den omvandlingen ska genomföras för-utsätts att elljusspåret dras om i anslutning till föreningens anläggning i samverkan mellan kommun, exploatör och förening. Det finns yta reserverad för en framtida utökning av LSSK:s anläggning med plats för flera fotbollsplaner. Med tanke på att området är strandskyddat behöver det säkras att det är möjligt att genomföra en utbyggnad trots det. Behovet är minst en 11-spelsplan i storlek.

Samverkan med civilsamhället

Stadsbyggnadskontoret ombedes ta i beaktande att en nära samverkan med civilsamhället betonas i Vision 2030 (KF 2018-02-22 § 41). För att säkerställa att ovanstående framtida utveckling av samverkan mellan kommunen och civilsamhället kontinuerligt utvecklas är det av stor betydelse att det finns en särskild funktion som i nära dialog med kommunens ledning kan säkerställa att en utveckling av samverkan mellan kommunen och civilsamhället kontinuerligt fortlöper.

Lokaler och områden

Stadsbyggnadskontoret ombeds att tydligare lyfta fram och synliggöra behovet av anläggningar och ytor i utbyggnadsstrategin för kultur, fritid och idrottsverksamhet. Både för kommunala verksamheter som för föreningsdrivna.

För civilsamhällets verksamheter är det viktigt att ta i beaktande behovet av att enkelt och billigt kunna hyra lokaler för möten på kvällstid, arrangemang av olika slag, som till exempel för barn och unga. Inte uteslutande idrott, repetitioner, konserter och föreställningar/scener utan det behövs även lokaler för dans, slöjd, matlagning med mera. Det är viktigt att dylik multifunktionalitet och spontanitet beaktas vid planeringen av ytor och byggnader samt att det skall vara lika enkelt att hyra lokaler för dylika verksamheter som för mer traditionella kultur-, fritid- och idrottsverksamheter.

Barn- och ungdomsinflytande

Utifrån barnkonventionen om alla barns rätt till att gör sin röst hörd i frågor som rör dem så behövs det föras dialoger med barn och unga i olika former när Jönköping växer som stad. Barn och ungas delaktighet och inflytande behöver tas i stort beaktande då de är den kommande generationen vuxna som ska leva, bo och ha en aktiv och meningsfull fritid i Jönköpings kommun.

Dessa synpunkter besvarades av Stadsbyggnadskontoret med följande svar:

Förslaget har till granskningen kompletterats med bollplaner i anslutning till Ölmstads och Kaxholmens idrottsplats. De föreslagna bollplanerna ligger på jordbruksmark och ska enkelt kunna återställas till jordbruksmark i framtiden om det skulle krävas.

Lekeryd-Svarttorps Sportklubbs (LSSK) nuvarande elljusspår kommer att påverkas av den föreslagna utbyggnaden men en dialog behöver föras för att möjliggöra för framtida elljusspår. En framtida utveckling av idrotts-plats för fotboll finns utpekad i planen. Bollplanen vid idrottsplatsen har till granskningen justerats så att den inte ligger inom strandskyddat område.

Till detta kommenterade Stadsbyggnadsnämnden följande:

Kommunen tar med sig synpunkterna i framtida samhällsplanering.

Kommunens kommentar: Synpunkterna noteras och ska hanteras i den efterföljande planeringen och genomförandet av översiktsplanen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att lämna följande synpunkter över förslaget på utbyggnadsstrategi 200 000 invånare etapp 2 för Jönköpings kommun:

- Påståendena i del 1, punkt 11.6 avseende partiklar är felaktig och behöver revideras. Sedan luftkvalitetmätningarna inleddes har årsmedelvärde för partiklar ökat. Trenden bekräftas även i andra parametrar såsom dygn varje år som överskrider de övre och nedre utvärderingströsklarna.

- Avseende NO₂ -halter finns ny tillgänglig data som kan tillföras avsnittet. Det går att urskilja en tydlig minskande trend sedan 2019 och miljömålet avseende årsmedelvärde och timmedelvärde uppnås från 2020.
- Påståendet att miljömålet för frisk luft klaras i mindre tätorter behöver styrkas, alternativt strykas (avser hållbarhetsbedömningen).
- Påverkan på luft (MKN, partiklar) bör läggas till som en uppföljningspunkt för betydande miljöpåverkan.

***Kommunens kommentar:** Till antagandet ändras texten i planbeskrivningen. I hållbarhetsbedömningen har det blivit ett syftningsfel. Till antagandet ändras hållbarhetsbedömningen så att det bara står att MKN klaras i de mindre tätorterna. Uppföljning av MKN luft finns med i översiktsplanen för centrala tätorten. För de mindre tätorterna och landsbygden är det mindre relevant med uppföljning av MKN luft.*

Stadsbyggnadsnämnden

Översiktsplanen är en strategisk plan som visar kommunens vilja när det gäller användning av mark och vatten samt bebyggelseutveckling. Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanen är uppdelad i två etapper. Översiktsplan för ”Mindre tätorter och landsbygden” är en fördjupning av kommunens översiktsplan och kommer tillsammans med Översiktsplan för den centrala tätorten (lagakraftvunnen i mars 2023) utgöra en ny översiktsplan som ersätter översiktsplan 2016. I arbetet med etapp 2 har en uttalad målsättning varit att skapa förutsättningar för alla kommunens delar att växa.

Översiktsplan för de mindre tätorterna och landsbygden omfattar bland annat Gränna, Örserum, Ölmstad, Skärstad, Kaxholmen, Lekeryd, Tenhult, Öggestorp, Ryd och Bottnaryd samt omgivande landsbygder. Plan-förslaget är framtaget utifrån en ambition om att hela kommunen ska leva.

Mellan 7 februari och 8 april 2024 var översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygd ute på granskning, då fanns möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Efter granskningen i våras har det gjorts förändringar i översiktsplanen och ett nytt förslag är ute på granskning mellan 1 oktober – 1 december 2024.

Den största förändringen är att kommunen beslutat att inte markera områden för framtida vindkraft i översiktsplankartan. Det betyder att kommun inte kommer att ta ställning till om olika områden är lämpliga för vindkraft eller inte förrän en ansökan om tillstånd inkommit. Det betyder att det fortfarande kan finnas områden som under en tillståndsprocess bedöms som lämpliga för vindkraft, även om det inte är angett i översiktsplanen. Det innebär också att det kan finnas fler områden som bedöms som olämpliga än de som nämns i översiktsplanens textdel.

Anledningen till att kommunen inte längre markerar vindkraftsområden i översiktsplanen är att kommunen bedömer att det saknas tillräckligt med fakta för att kunna ta beslut i nuläget. Först när en ansökan om tillstånd för en vindkraftspark lämnas in, kommer kommunen att undersöka förutsättningarna för just det området.

Till den nya granskningen har det även gjorts ändringar i de områden som i tidigare förslag kallats "natur och friluftsliv" nära tätorterna. Nu har en avgränsning gjorts inom dessa områden så att bara friluftsanläggningar, som elljusspår och naturreservat, räknas som natur och friluftsliv. Övriga områden betecknas nu som "landsbygd". Teckenförklaringen har också ändrats så att natur och friluftsliv ska omfatta större, sammanhängande områden där friluftsliv, natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och ekosystemtjänster prioriteras.

Ytterligare mindre justeringar har gjorts för att rätta till fel i tidigare granskningsversion.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att förslaget om att inte peka ut vindkraftsområden i planen kan bidra till en större otydlighet för enskilda och verksamhetsutövare för vad som gäller för vindkraftsetableringar. Utan den vägledning som ett utpekande hade inneburit finns en risk att enskilda bygglov beviljas i områden som väsentligt försvårar för framtida vindkraftsetableringar.

Alla politiska partier har fått granskningshandlingen på remiss och lämnar via dessa svar partispecifika synpunkter.

Kommunens kommentar: Kommunen noterar synpunkterna.

Tekniska kontoret

Tekniska nämnden har av stadsbyggnadskontoret beretts tillfälle att yttra sig över uppdaterat förslag till "Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd - Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare etapp 2". Förslaget lämnades ut på ny granskning oktober 2024 och innefattar den andra etappen för Jönköpings kommun. Den andra etappen omfattar kommunens mindre tätorter och landsbygd. Ortarna som omfattas är Bottnaryd, Norra Mo, Gränna, Örserum, Kaxholmen, Skärstad, Ölmstad, Lekeryd, Svarttorp, Tenhult, Ödestugu, Öggestorp samt Visingsö.

Översiktsplan för centrala tätorten, som antogs 2023-02-23, ska tillsammans med *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd* gemensamt utgöra ny översiktsplan för Jönköpings kommun. Syftet med strategin är att ge kommunen en bättre beredskap inför framtiden och att på ett bra sätt möta både aktuell och framtida efterfrågan på bostäder, industri, service och infrastruktur.

De förändringar som är gjorda i det uppdaterade förslaget på granskningshandling för *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd - Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare* är att områden för framtida vindkraft i översiktsplankartan inte längre är markerade och att ändringar har gjorts i de områden som i tidigare förslag kallats "natur och friluftsliv" nära tätorterna. I övrigt har mindre fel i plankartan rättats till samt att planbeskrivningen har reviderats kopplat till de förändringar som har gjorts i plankartan och faktafel har rättats.

Nedan ärendetext är de synpunkter i helhet som tekniska nämnden lämnade som granskningsyttrande våren 2024 under sammanträdet 2024-04-24 ärende §49, undantaget avsnittet om parkfrågor som är korrigerade i plankartan och nu speglar gällande markanvändning samt att föreslagna förändringar gällande skrivningar om vatten och avlopp som nu är inarbetat i planbeskrivningen och därmed borttagna från detta yttrande.

Förslaget

Tekniska kontoret är i grunden positiv till att det tas fram en ny översiktsplan för scenariot att kommunen har 200 000 invånare år 2050 och har från början varit drivande i att detta måste fram. Det ger såväl kommun som marknad en tydligare inriktning om vart och på vilket sätt kommunen bör växa och utvecklas i takt med en ökad befolkning och ett växande näringsliv.

För att kunna tillämpa *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd* är det dock viktigt att den är flexibel och kan anpassas till omständigheter gällande såväl konjunktur och marknadsförutsättningar som förutsättningar för specifika platser samt vara generell över tid. Tekniska kontoret anser fortfarande att *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd* skulle kunna öppna upp för ett ännu mer flexibelt genomförande i många delar. Det kan gälla såväl utbyggnadsordning och markanvändning som principer för byggelse och genomförande. Planbeskrivningen och plankartan får inte vara för detaljerad eller definitiv och det bör även finnas en flexibilitet avseende etappindelningar och principer m.m. Detta är synpunkter som tekniska kontoret vill trycka på igen och som tidigare framförts under remisser för *Översiktsplan för centrala tätorten* samt för samrådshandlingen för *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd*.

Det är av vikt att översiktsplanen följs upp löpande med täta mellanrum och att översiktsplanen justeras efter nya förutsättningar som uppkommer för att kommunen ska kunna göra korrekta bedömningar i arbetet med den kontinuerliga översiktsplaneringen samt kunna hänvisa till en aktuell översiktsplan. Tekniska kontoret saknar beskrivning om hur detta uppföljningsarbete ska ske och påtalar att det är viktigt att en handlings-plan för uppföljning presenteras.

Jönköpings kommun har en ambition om att hela kommunen ska leva och det är viktigt att alla orter i kommunen införlivas och ges möjlighet att utvecklas på sikt. Tekniska kontoret vill återigen belysa att alla tätorterna inom *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd* ska tillåtas växa. Tekniska kontoret vill även påtala att olika politiskt beslutade dokument inom kommunen är motstridiga i frågor kring översiktsplanering, då exempelvis inte alla orter kan tillåtas växa om inte jordbruksmark får exploateras, eller att biltrafik inte ska öka i takt med befolkningstillväxten.

Bottnaryd, Tenhult och Gränna är utpekade som huvudorter inom *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd*. I Bottnaryd ligger det fortfarande planerat en överkapacitet på tre gånger fler bostäder än behovet, medan det i Tenhult och Gränna precis klarar den beräknade fördelningen. För att möta upp efterfrågan föreslår återigen tekniska kontoret att vissa av bostäderna i Bottnaryd omdisponeras och planeras till andra kommuner såsom Tenhult och Gränna för att matcha behov och intresse på marknaden.

Planeringsstrategier

I granskningshandlingen presenteras en utbyggnadsordning för respektive område. Tekniska kontoret ser fördelar och nackdelar med en sådan indelning. En fördel är att det kan vara lättare att prioritera vilka områden som ska utvecklas medan nackdelen kan vara att det är svårare att omprioritera vid ändrade förutsättningar. Det är återigen viktigt att det finns en flexibilitet i tidsperioderna och att kommunen måste ha möjlighet att ställa om och justera tiden för genomförande om förutsättningar ändras genom att översiktsplanen följs upp löpande.

Tekniska kontoret håller med om att det är viktigt att premiera miljöer för ökad livskvalitet och miljöriktiga färdvägar i närheten till bostadsfastigheter. Det behöver dock beaktas i planeringen att möjligheterna att resa kollektivt samt att gå och cykla är mer begränsade inom *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd* och därför blir målet om att biltrafiken inte ska öka lika mycket som befolkningstillväxten svårare att uppnå. Det är fortfarande viktigt att alla områden i *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd* får leva och utvecklas och inte tas bort om det visar sig att de inte helt följer mål om ökad biltrafik. För dessa områden bör byggnation och bostadstillväxt vara väsentlig och det bör finnas överseende kring eventuellt utökat bilbehov som uppstår.

Markanvändning i plankarta

Det kan fortfarande noteras att både arbetet med ny översiktsplan och tekniska kontorets exploateringsverksamhet behöver förhålla sig till olika politiska mål och strategiska styrdokument om var exploatering får ske, men ibland kan dessa ha olika inriktning. Detta gäller dels beslutet kring jordbruksmarkens värden som påverkar utbyggnadsmöjligheten. Ett beslut i bostadsförsörjningsprogrammet om att kommunen ska verka för målet om att bygga 200 småhus varje år, blir svårt att uppnå i takt med att Jönköping växer och beslut om att kommunen främst ska växa genom förtätning. Att alla kommundelar ska växa samtidigt som utbredning ska begränsas blir motstridigt. En utmaning är fortfarande och kommer att bli att hitta skäliga kompromisser mellan de olika styrdokumenterna som kan komma i konflikt. Detta har tekniska kontoret skrivit om tidigare, men det är viktigt att belysa igen då det kan komma att påverka måluppfyllnad och förväntningar på kommande utbyggnader.

Sedan flera år tillbaka finns det mål i kommunens bostadsförsörjningsprogram om att det ska påbörjas 1 000 bostäder per år varav 200 av dessa ska vara småhus. Det finns generellt en hög efterfrågan på småhus bland kommunens invånare och efterfrågan på mark för egen byggnation av villor runt om i kommunen är stor med en växande tomtkö. Tekniska kontoret påtalar igen att i ett scenario likt granskningshandlingen finns få utbyggnadsmöjligheter i Skärstaddalen där det finns ett högt tryck på bostäder. En ordnad bostadsexploatering där, genererar en mer hållbar samhällsplanering än ett scenario där förfrågningar om förhandsbesked utanför detaljplanlagda områden sker i högre grad.

Målet om 200 småhus per år har varit svårt att uppnå även tidigare och tekniska kontoret bedömer att det kan vara fortsatt svårt att möta både mål och efterfrågan. Det är därför tekniska kontoret har ansett och fortfarande anser att vissa kompletterande mindre utbredningsområden och nyexploateringsområden fortsatt bör finnas med i plankartan för att möta sådana behov.

Det är positivt att fler strategiska lägen för nya verksamhetsområden pekas ut, då efterfrågan och intresset för verksamhetsmark är stor i hela kommunen. I närtid finns endast Hedenstorp där tekniska kontoret kan diskutera mark för etablering. Behovet är därför stort att snarast kunna jobba vidare med nästa stora verksamhetsområde, förslagsvis Västra Jära. Tekniska kontoret bedömer även att mark inom områdena Öggestorp och Gränna vid Gyllene Uttern behövs och kommer vara eftertraktade, men behöver utredas närmare avseende tekniska förutsättningar för etableringar.

Markförvärv

Tekniska kontoret anser att ett av de viktigaste målen med en ny översiktsplan måste vara att skapa en tydlighet och möjliggöra för kommunen att göra strategiska förvärv. Ändringar som är

gjorda till granskningshandlingen innehåller tydligare ambitioner i karta och text för att kommunen ska kunna nå framgång i detta, kopplat till frågor om juridik och jordförvärvstillstånd.

Exploatering och genomförandefrågor

Tillgången till och rådighet över mark är en förutsättning för god utveckling för en kommun. Men det är också en viktig aspekt kopplat till exploateringsekonomin och dess effekter. I takt med strategiska beslut som fattas kring vart exploatering får ske, vilka nya områden som ska utvecklas med mera så kommer det att påverka exploateringsekonomin. Mål finns om att alla kommundelar ska växa och kommunen främst ska utvecklas genom förtätning. Intäkterna är inte lika stora i ytterområdena, men infrastrukturen kostar detsamma. Tekniska kontoret belyser återigen att om exploatering ej får göras på den mark som kommunen ägt länge och som oftast har ett lågt markvärde, utan mark behöver köpas in för att planläggas och bebyggas, då kommer de ekonomiska marginalerna att minska.

Kommunala lokalbehov

Med en utökad befolkning kommer kraven på fler kommunala verksamheter såsom förskolor, skolor samt övriga kommunala verksamheter. Tekniska kontoret anser att det är viktigt att dessa inordnas tidigt i tänkta strukturer för att de ska ges tillräckligt med utrymme samt att det ges möjligheter till exempelvis samlokalisering för att nyttja lokaler och resurser på bästa sätt. Detta kan genomföras genom goda samarbeten och utveckling av nya arbetsmetoder.

Parkfrågor

Braheparken i Gränna är i dagsläget planlagd för bostadsändamål i gällande detaljplan. Då den i dagsläget används som grönområde park och är strategiskt placerad i samhället anser tekniska kontoret att den bör detaljplanläggas för nuvarande ändamål för att markanvändningen i översiktsplanen ska kunna anges som grönområde park.

Vatten och avlopp

Planbeskrivning del 2:

En skrivning om den så kallade Weserdomens betydelse för samhällsutvecklingen bör läggas till (sid. 19). Förslag: Eftersom en vattenförekomststatus inte får försämrats finns en risk att samhällsutvecklingen påverkas genom att avloppsreningsverk inte får släppa ut mer förorenade ämnen eller att en detaljplan inte godkänns om den leder till ökade utsläpp.

Plankarta:

Örserum, spillvattnet pumpas till Gränna ARV. Det finns begränsad kapacitet, men åtgärder kan vidtas för att tillåta tillväxt av samhället.

Ödestugu, troligen behövs en kompletterande vattentäkt för att klara en större befolkningsökning vilket går att ordna. Eventuellt behövs ett nytt vattenverk.

Ölmstad, orten är ansluten till Huskvarna ARV. Begränsad avloppsledningskapacitet mellan Ölmstad och Skärstad kan i viss mån begränsa Ölmstads tillväxt.

Bottnaryd, utbyggnad enligt planförslaget kräver stora VA-investeringar. Vattentorn, utbyggt vattenverk, nya huvudledningar med större dimension och kompletterande råvattentäkt i annat läge än den befintliga behövs troligen för dricksvattenförsörjningen. Kostnad bedöms till mellan

50 och 100 miljoner kronor. Spillvattenförsörjningen klarar sig längre när avloppsreningsverket nyligen är ombyggt.

Västra Jära, då området ligger långt från annan bebyggelse kommer det att bli en kostsam VA-utbyggnad. Att finna recipienter för spill- och dagvatten där miljö kvalitetsnormerna för vatten inte riskeras att överskridas kan bli avgörande för att kunna genomföra projektet.

Tenhult, dagvattenhanteringen i västra Tenhult är underdimensionerad för framtida behov. Delar av området mellan Kabe och Ingaryds naturreservat behöver reserveras för fördröjning och rening av dagvatten.

Öggestorp, brandvatten via brandposter kan vara svårt att ordna för ett stort industriområde.

Hållbarhetsbedömning:

Viktigt att behov av ytor för dagvattenhantering på rätt ställen beaktas (sid. 19).

Sammanfattning

Sammanfattningsvis är tekniska kontoret positiv till att det tas fram en ny översiktsplan för scenariot att kommunen har 200 000 invånare år 2050. Tekniska kontoret ser att många delar har beaktats avseende möjligheten till utveckling, utbyggnadsriktningar och god markhushållning. Tekniska kontoret framhåller åter igen att den planerade förändringen som sker genom att begränsa vissa orters möjligheter att växa på ett hållbart sätt samt vissa orters möjliga överkapacitet behöver analyseras vidare till antagandehandlingen.

Granskningsförslaget *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd* är ambitiöst och kommer vara till hjälp för kommunens framtida arbete. Tekniska kontoret anser dock fortsatt att det är viktigt att den är flexibel i vissa delar, att den ses som en inriktning och att anpassningar kan ske beroende på exempelvis konjunkturläge, intresse, kommunala behov eller annat. Det är av vikt att kommunen förvaltningsövergripande arbetar med frågorna även efter att ny översiktsplan är fastställd och att den uppdateras kontinuerligt genom samverkan. En handlingsplan bör tas fram för hur detta ska ske samt att vi aktivt arbetar med att få igång de planerade projekten de närmsta åren.

***Kommunens kommentar:** Synpunkterna noteras och ska hanteras i den efterföljande planeringen och genomförandet av översiktsplanen.*

EnBW Sverige AB

EnBW Sverige AB, vidare EnBW, driver idag åtta vindkraftparker med en installerad effekt om cirka 120 MW i hela Sverige varav en, Brahehus Vindpark, i Jönköpings kommun.

Projektutvecklingsportfölj för framtida investeringar är väl underbyggd och består bland annat av Tokebo Vindpark som EnBW avser att bygga i Jönköpings och Mullsjö kommun. EnBW arbetar med såväl projektering, byggnation och drift av våra anläggningar. Ambitionen är hög genom ett långsiktigt ägande och i samarbete med det lokala samhället gynna både framtida energiomställning, hållbar energiproduktion samt bidra till utveckling i närområdet till våra anläggningar. Moderbolaget EnBW AG är ett av de största energiföretagen i Tyskland.

2023-07-13 lämnade EnBW in ett yttrande beträffande Samrådsversionen av Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden KS/2023:119. Nedan är yttrande på rubricerat ärende.

EnBW ser det som positivt att Jönköpings kommun kopplar förslaget till översiktsplan på ett tydligt och konkret sätt till kommunala, regionala och nationella mål för energiförsörjning och klimatåtgärder. Det är också positivt att kommunen på ett tydligt sätt lyfter frågan om behovet av energiproduktion och pekar ut områden som kan tas i anspråk till detta efter vederbörlig miljöprövning.

EnBW vill dock påtala att kommunen inte bör stryka området kring Tokebo som är utpekad i översiktsplanen från 2016 som område för vindbruk. EnBW förordar att området behålls då det har goda vindförutsättningar och kan anpassas utifrån de förslag till riktlinjer som övriga utpekade områden i planen omfattas av.

Tokebo Vindpark projekteras utifrån nu gällande plan vilken liksom hittills utförda utredningar pekar att området har stor potential för att i en miljöprövning visa sig vara lämpligt för att av Miljöprövningsdelegationen beviljas tillstånd för att etablera vindkraft. Planen är att genomföra samråd under början av 2025 och skicka in ansökan i början på andra halvan av 2025.

Planen är att ansöka om tillstånd för maximalt fem vindkraftverk i Jönköpings och Mullsjö kommun, Jönköpings län. Projektområdet ligger cirka 20 km väster om Jönköping och cirka 4 km norr om samhället Bottnaryd. Landskapet inom och i anslutning till projektområdet som är beläget på en plåtå karaktäriseras av produktionsskog i form av barrskog med inslag av blandskog, mossor och mindre ängsmarker, samt en tjärn och en mindre sjö inom en km avstånd från planerade verk. Även hyggen förekommer inom projektområdet. Utformningen med vindkraftverkens placering tas fram med hänsyn till kända natur- och kulturvärden. Utformningen är också anpassad så att gällande krav för ljudpåverkan vid bostäder ska kunna hållas och för att parken ska ge maximal elproduktion utifrån vindförutsättningarna.

Projektområdet är inte beläget inom något skyddat område. Initiala studier och inventeringar styrker att området i fråga har få motstående intressen, är lågexploaterat, inte är utpekad som särskilt viktigt för friluftslivet och saknar större sammanhängande skyddsområden med exempelvis höga natur- eller kulturvärden.

Efter två års inventeringar kan det bekräftas att området har begränsat ornitologiskt värde.

En avgörande faktor för att kunna genomföra en vindkraftsetablering är att markägare är villiga att träffa överenskommelse med projektören för att arrendera ut mark. Denna typ av avtal har redan tecknats mellan EnBW och berörda markägare. Det finns flertalet skogsbilvägar inom området och norr om vindkraftverken går länsväg 185 vilket är positivt i samband med byggfasen.

Projektområdet är dessutom beläget i elprisområde 3 som lider av effektbrist som leder till höga energipriser och som kommer att förvärras om ny energiproduktion uteblir. Den totala årliga elproduktionen från Tokebo Vindpark motsvarar hushållsel för cirka 26 000 villor, eller cirka 6 500 villors totala energiförbrukning, eller el till cirka 54 000 elbilar som kör 1 200 mil/år¹.

Kommunens kommentar: I granskningsförslag 2 av översiktsplanen, det som nu varit föremål för granskning, redovisas inte vindkraft som ny markanvändning för några områden. Det betyder att kommunen inte kommer att ta ställning till om olika områden är lämpliga för vindkraft eller inte förrän vi får in en ansökan om tillstånd. Området vid Tokebo kommer således att bedömas i den tillståndsprocessen.

Gislaveds kommun

Gislaveds kommun har mottagit Jönköpings kommuns nya granskningsförslag avseende översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygd som är under framtagande.

Utöver de synpunkter som Gislaveds kommun tidigare framfört, önskar Gislaveds kommun göra följande medskick:

- I relation till pågående elektrifieringsprojekt av järnvägen Värnamo – Jönköping/Nässjö vill Gislaveds kommun framhålla att det vore angeläget med en fortsatt elektrifiering av Nässjö – Halmstad, detta med syfte att stärka tillgängligheten längs järnvägens fortsättning genom Jönköpings såväl som Hallands län.
- Gislaveds kommun vill även betona vikten av framtida åtgärder längs stråket för riksväg 26 – riksväg 40, detta med syftet att stärka tillgängligheten mellan Gislaveds och Jönköpings kommun, som i förlängningen stärker det långsiktiga utbytet kommunerna emellan.
- I och med ändringarna i det nya granskningsförslaget och de borttagna markanvändningsytorna gällande vindbruksområden, instämmer Gislaveds kommun med det som omnämns i planbeskrivningen om att vindkraftsfrågor är ett fortsatt viktigt mellankommunalt intresse.

Gislaveds kommun önskar Jönköpings kommun lycka till med det fortsatta arbetet!

Kommunens kommentar: Jönköpings kommun delar Gislaveds synpunkter om vikten av god infrastruktur som möjliggör en ökad tillgänglighet. Frågor om väg 26 och 40 tillsammans med bättre och effektivare järnvägskopplingar är angelägna och en fortsatt dialog mellan berörda kommuner, Regioner och Trafikverket är viktigt för att förverkliga dessa åtgärder.

Huskvarna pastorat

Huskvarna pastorat vill uppmärksamma på att man i detaljplanen tar hänsyn till framtida behov av begravningsmark. Vi måste bland annat tänka på och planera för framtida krisberedskapsgravplatser som måste finnas, till exempel i händelse av krig. Hur stort behovet är får varje berörd huvudman för begravningsverksamheten svara på utifrån de lokala förutsättningarna. Mark i eller i närheten av tätorter måste finnas med i planering.

Kommunens kommentar: En dialog mellan kommunen och representanter från Jönköpings församling och Huskvarna pastorat har pågått under 2024 där

behovet av begravningsmark har diskuterats. I Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd har inget behov av ytterligare begravningsmark framkommit utan behoven bedöms kunna hanteras med befintliga begravningsplatser och om ytterligare behov framkommer får dessa prövas i det enskilda fallet.

Länsstyrelsen Jönköpings län

Inledning

Jönköpings kommun har skickat ut översiktsplanen på en andra granskning. Under granskningstiden har kommunen översänt rubricerad översiktsplan till Länsstyrelsen enligt 3 kap. 14 § plan- och bygglagen (PBL). Länsstyrelsen har tidigare yttrat sig över översiktsplanen den 3 april 2024. Detta granskningsyttrande ersätter tidigare yttrande.

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 3 kap. 16 § PBL. Yttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens granskningsgrunder som är riksintressen, miljö kvalitetsnormer, redovisning av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, mellankommunal samordning och bebyggelsens lämplighet i förhållande till hälsa och säkerhet samt risken för olyckor, översvämning eller erosion. Yttrandet är en del av översiktsplanen och ska därför läggas till planen när den antagits.

Riksintressen

Nedan görs kommentarer kring några specifika riksintressen. Länsstyrelsen bedömer i övrigt att riksintressena har behandlats på ett tillfredsställande sätt i översiktsplanen.

Naturvård och Natura 2000

Länsstyrelsen kan inte utesluta att en utbyggnad av det föreslagna verksamhetsområdet Västra Jära i vissa delar kan komma att innebära påtaglig skada på riksintresse för naturvård, i första hand Dumme mosse. Eftersom Dumme mosse även är ett utpekad Natura 2000-område både utifrån fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet kan en utbyggnad av Västra Jära kräva tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Frågan behöver utredas vidare i kommande planskeden, bland annat med en fågelinventering. Hänsyn behöver tas till den sammanvägda och ackumulerade bullernivån från tillståndsgiven täkt och tillkommande verksamheter samt vilken påverkan den förändrade landskapsbilden får för fågellivet. Även hydrologi är en viktig fråga att utreda.

Riksintresseområdet Stråkendalen-Bottnarydsfältet och Nissan uppströms Unnefors kan också påverkas av utbyggnaden i Västra Jära. Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning att frågan behöver omhändertas i efterföljande planskeden.

Kommunens kommentar: Kommunen tar med sig synpunkterna till efterföljande planeringsskeden.

Vindbruk

Inom riksintresset, objekt ID 238, föreslås ingen förändrad eller utvecklad markanvändning. Däremot gör kommunen bedömningen att det inte är lämpligt med vindkraft väster om E4:an. Länsstyrelsen har inga synpunkter på kommunens avgränsning av riksintresset.

Värdefulla ämnen och material

Inom riksintresset Norra Kärr föreslås ingen förändrad eller utvecklad markanvändning och Länsstyrelsen bedömer därmed att riksintresset är tillgodosett. Däremot innehåller översiktsplanen ett ställningstagande om att riksintresset för naturvård Norra kärr ska ha företräde framför riksintresset för värdefulla ämnen och material. Länsstyrelsen konstaterar att de två riksintressena inte är förenliga med varandra i en situation då de värdefulla ämnena ska utvinnas. Avvägningen mellan riksintressena kommer dock att avgöras först i en prövningssituation. Länsstyrelsen föregår inte en sådan prövning.

***Kommunens kommentar:** Kommunen är medveten av att den slutliga avvägningen mellan riksintressena görs först i en prövningssituation. Eftersom översiktsplanen är vägledande för efterföljande prövningar bedömer dock kommunen att det är angeläget att redovisa kommunens syn på avvägningen i översiktsplanen.*

Kommunikationer

Två stora verksamhetsområden föreslås utmed riksväg 40 som är av riksintresse för kommunikationer. Kommunens ställningstagande är att riksintresset inte ska påverkas negativt i samband med exploateringen av planområdena vilket är bra. Frågan behöver utredas i samband med efterföljande planarbete och kommande detaljplaner anpassas för att inte påtagligt skada riksintresset.

Det är positivt att lokalisera verksamhetsområdet Öggestorp i ett läge som ger möjlighet till godstransporter på järnväg. Det är dock inte klarlagt om en anslutning av industrispår är genomförbar. Resultatet av en sådan utredning kan komma att påverka möjligheten att exploatera delar av området eftersom det också finns utmaningar vad gäller anslutningar till riksväg 40 i Öggestorp.

I översiktsplanen redovisas den valda korridor inom vilken Trafikverket utreder placering av en ny järnväg mellan Tenhult och Byarum vilket är bra. Länsstyrelsen bedömer att korridoren utgör ett underlag för avgränsning av riksintresset Byarum-Tenhult. Länsstyrelsen konstaterar dock att korridoren inte är redovisad fullt ut i anslutning till Tenhult. Inom korridoren redovisas i enstaka fall istället pågående markanvändning besöksanläggning respektive verksamheter och industri. Korridoren utgör ett utredningsområde och bör redovisas i sin helhet.

***Kommunens kommentar:** Kommunen tar med sig synpunkterna till efterföljande planeringsskeden. Gällande det utpekade området för en framtida järnväg anser kommunen att tillkommande av ny järnväg är viktigt och spelar en stor roll för det framtida transportsystemet. Att kommunen pekar ut pågående markanvändning inom korridoren ska tolkas som att kommunen anser att det i möjligaste mån är områden som ska undvikas för en framtida järnvägsdragning.*

Kulturmiljövård

Tre riksintresseområden är direkt berörda av de förändringar som föreslås i översiktsplanen: Visingsö (F 76), Gränna, Uppgränna (F 78) och Skärstaddalen (F 74).

De förutsättningar som kommunen anger för placering av ny bebyggelse kan bidra till att påtaglig skada på riksintresse för kulturmiljövårderna undviks vid förändringar inom eller i

anslutning till riksintresset. Frågan om påtaglig skada är dock beroende av andra faktorer än enbart placering. Påverkan på riksintresse kan därtill uppstå genom visuell påverkan från företeelser utanför riksintressets avgränsning. Förändringar inom eller utanför området kan till exempel genom visuell påverkan störa, dominera eller konkurrera på ett sätt som försämrar förutsättningarna för att förstå det kulturhistoriska sammanhang som ligger till grund för riksintresset. Exempel på faktorer som vid sidan av placering kan bidra till påtaglig skada kan vara bebyggelsens utformning, utförande, byggnadshöjd eller byggnadsvolym. Länsstyrelsen konstaterar därför att enbart placering i anslutning till befintlig bebyggelse inte är tillräckligt för att utesluta påtaglig skada och att bedömningen av påtaglig skada kommer att behöva ske från fall till fall.

***Kommunens kommentar:** Kommunen tar med sig synpunkterna till efterföljande planeringsskeden.*

Miljö kvalitetsnormer (MKN)

Miljö kvalitetsnormerna för luft, buller och vatten hanteras på ett godtagbart sätt i översiktsplanen. Översiktsplanen ger förutsättningar för att följa MKN i efterföljande planering.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Länsstyrelsen anser att de utpekade LIS-områdena är förenliga med 7 kap. 18 e § miljöbalken.

Mellankommunal samordning

Översiktsplanen innehåller inga förslag som föranleder Länsstyrelsen att ställa särskilda krav på mellankommunal samordning.

Hälsa och säkerhet

Översiktsplanen innehåller bra strategier för efterföljande planering gällande förorenad mark, farlig verksamhet, farligt gods samt ras, skred och erosion. Länsstyrelsen anser att dessa strategier är tillräckliga på en översiktlig nivå.

Översvämning

De ställningstaganden som görs i översiktsplanen angående översvämning kan uppfattas som att en lokalisering alltid är möjlig så länge riskreducerande åtgärder utreds. Länsstyrelsen anser att det i vissa fall inte är lämpligt att lokalisera ny bebyggelse inom ett område med risk för översvämning vilket behöver omhändertas i efterföljande planering. Det kan handla om viss samhällsviktig verksamhet.

***Kommunens kommentar:** Till antagandet förtydligar kommunen texten angående översvämning.*

Nässjö kommun

Nässjö kommun har bjudits in att svara på Jönköpings kommuns remiss angående granskning av översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden – Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare. Granskningen pågår under perioden 1 oktober – 1 december 2024.

Kommunen har tidigare lämnat synpunkter i samband med översiktsplanens samråd samt i samband med den tidigare granskning som genomfördes under våren 2024.

Den huvudsakliga förändringen som har skett sedan den tidigare granskningen av utbyggnadsstrategin är att delarna i plankartan och planbeskrivningen som behandlar vindkraft har omarbetats helt.

Att lämpliga och olämpliga områden för framtida vindkraftsetableringar inte pekas ut i översiktsplanekartan medför en ökad otydlighet och att det blir svårare att utläsa av utbyggnadsstrategin vilka lokaliseringar framtida vindkraftsetableringar kan komma att få. Nässjö kommun vill därför påpeka vikten av att vid en eventuell vindkraftsetablering i närheten av kommungränsen också beakta de mellankommunala frågorna samt rådande förhållanden och utpekanden på respektive sida av kommungränsen.

I övrigt vidhåller kommunen de synpunkter som lämnats under tidigare granskning, daterad: 2024-03-28 och ser därmed inget behov av att lämna ytterligare synpunkter.

***Kommunens kommentar:** Vi är medvetna om att det leder till mindre förutsägbarhet för grannkommunerna men även för enskilda och företag att kommunen inte längre markerar vindkraftsområden i översiktsplanen. Anledningen att vi valt att göra så är att vi bedömer att vi saknar tillräckligt med fakta för att kunna ta beslut och göra de avvägningar som behövs i översiktsplanen. Först i samband med en ansökan görs mer omfattande inventeringar med mera. Vi upplever dock att samarbetet med grannkommunerna i vindkraftfrågor är gott och är angelägna om en fortsatt dialog om dessa frågor.*

Polismyndigheten, Polisregion öst, Polisområde Jönköping, Trafikpolisen

Polismyndigheten synpunkter av det gedigna material som innefattar strategin 200 000 invånare.

Övergripande vikten av en god planering av trafikflöde inom samtliga trafikslag som omfattas. Krav om långtgående plan för flöde av Farligt Gods genom ett tätare geografiskt område. Upprättande av nya bostäder, lokaler samt gator och torg kräver en planerad miljö för att förhindra brottslig verksamhet.

Poängterar vikten av att beakta påverkan från yttre hot i samband med ny bebyggelse.

I detaljfrågor har polismyndigheten avstått från att lämna yttrande fram tills det specifika områden, byggnationer planeras.

***Kommunens kommentar:** Kommunen tar med sig synpunkterna till efterföljande planeringsskeden.*

Statens fastighetsverk (SFV)

Inledning

Statens fastighetsverk (SFV) har mottagit kungörelse om granskning av uppdaterat förslag till fördjupad översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden i Jönköpings kommun. SFV har tagit del av allmänt tillgängligt material på kommunens webbplats. Granskningen är ett led i kommunens arbete med att ta fram en ny översiktsplan för hela kommunen. Översiktsplan för

”de mindre tätorterna och landsbygden” är en fördjupning av kommunens översiktsplan. Gällande översiktsplan antogs 2016.

Efter granskningen i våras har kommunen gjort förändringar i översiktsplanen och ett nytt förslag är ute på granskning. Den största förändringen är att kommunen beslutat att inte markera områden för framtida vindkraft i översiktsplankartan. Det betyder att kommunen inte kommer att ta ställning till om olika områden är lämpliga för vindkraft eller inte förrän en ansökan om tillstånd inkommer.

SFV har tidigare yttrat sig över samråds- och granskningsförslaget under planprocessen, yttrande daterat 2023-05-31 och 2024-04-03. SFV lämnade då synpunkter kring kulturmiljön på Visingsö och vikten av att den inte påverkas negativt av utbyggnadsförslagen. SFV lämnade även kunskapsunderlag i form av Visingsborgs kungsgårds vårdprogram från 2013.

SFV:s uppdrag och fastigheter

SFV är en myndighet som förvaltar vissa delar av statens fasta egendom. SFV:s uppdrag beskrivs i myndighetens instruktion och årligt regleringsbrev. De fastigheter SFV ska förvalta är de som staten långsiktigt behöver för speciella ändamål, fastigheter som är av stort kulturhistoriskt värde för vilka staten har ett särskilt ansvar, fastigheter som under århundraden har tillhört kronan eller har donerats till staten.

SFV har ett långsiktigt förvaltningsperspektiv och många av SFV:s objekt är statliga byggnadsminnen (SBM) med Riksantikvarieämbetet som tillsynsmyndighet.

SFV förvaltar cirka 4000 byggnader och en sjundedel av Sveriges markyta. Inom planområdet förvaltar SFV fastigheterna Visingsborg 3:1 och Näs 1:12 med bland annat det statliga byggnadsminnet Visingsborgs kungsladugård.

Sammanfattning

SFV:s synpunkter kring Visingsö kvarstår. SFV hänvisar till samråds- och granskningsyttrande daterat 2023-05-31 respektive 2024-04-03.

För SFV är det viktigt att kulturmiljön med ekskogen och även mullbärsträden på Visingsö inte påverkas negativt av utbyggnadsförslagen. SFV menar att en bevarande- och utvecklingsplan som pekar ut möjlig utveckling med minimerad negativ påverkan på kulturmiljön och riksintresset bör tas fram vad gäller Visingsö. SFV deltar gärna i detta arbete genom synpunkter i tidigt skede och kunskapsunderlag som vårdprogram.

I övrigt har SFV inga synpunkter på det uppdaterade granskningsförslaget av den fördjupade översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygden.

***Kommunens kommentar:** Vi tar med oss synpunkterna i det fortsatta arbetet. I samband med detaljplaneläggning av nya områden behöver områdena inventeras och bedömning av påverkan på ekskog och eventuellt mullbärsträd göras. En fortsatt dialog med Statens fastighetsverk är en förutsättning för utvecklandet av översiktsplanens utbyggnadsområden på Visingsö.*

Statens geotekniska institut (SGI)

Yttrande över granskningshandling

Statens geotekniska institut (SGI) har beretts möjlighet att yttra sig i rubricerat ärende. SGI:s yttrande avser geotekniska säkerhetsfrågor såsom ras, skred, erosion och geotekniska

frågeställningar kopplade till översvämning. Grundläggnings- och miljötekniska frågor, såsom hantering av radon, ingår inte i vår granskning.

Mellan 7 februari och 8 april 2024 var översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygd ute på granskning. Efter granskningen i våras har förändringar gjorts i översiktsplanen och ett nytt förslag är ute på granskning mellan 1 oktober - 1 december 2024. Kommunen anger att förändringarna består i:

- *Att inte markera områden för framtida vindkraft i översiktsplankartan.*
- *Avgränsning i områden för natur och friluftsliv*
- *I kartan har också mindre områden justerats för att rätta till fel i den tidigare granskningsversionen. Dessutom kompletterat den information som visas när man klickar på ett område.*

Underlag:

1. Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd, Planbeskrivning utbyggnadsstrategi för 200 000 invånare, DEL 1 Utvecklingsinriktning, mark- och vattenanvändning, socialt hållbar stadsplanering, DEL 2 Riksintressen, natur- och kulturvärden, hälsa och säkerhet, beskrivning av plankarta, Hållbarhetsbedömning, Granskningsversion 2024-09-02 KS/2023: 119.
2. Särskilt utlåtande inkomna synpunkter på granskningsförslaget, 2024-09-02 KS/2023:119.
3. Digital karta: [Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd granskning 2 \(jonkoping.se\)](https://jonkoping.se)

SGI:s synpunkter

SGI lämnade yttranden i samrådsskedet (2023-05-10 och dnr 5.1-2303-0460), samt granskningsskedet (2024-03-27 och dnr 4.3.1-2402-0222). Vid granskningen (mars 2024) konstaterade vi problem att navigera runt i den digitala plankartan. Det gjorde att vi inte kunde avgöra om geotekniska förutsättningar för ras, skred eller erosion visades i tillräcklig omfattning för att kunna fungera som stöd i efterföljande planläggning eller vid bygglovgivning utanför planlagt område. Av strategin för planen framgick att även befintlig byggd miljö ska skyddas.

Kommunen kommenterar i [2] SG I:s synpunkter på granskningsförslaget med: *"Plankartan kan ta 5-10 sekunder för att ladda alla lager men inga andra synpunkter har kommit på att den inte ska gå att navigera i kartan. Redovisning av ras, skred och erosion finns under lagret underlag och går bra att kombinera med övriga kartlager."*

Vi konstaterar nu i denna andra granskning att det finns tre kartunderlag synliga i den digitala plankartan med bäring på ras, skred och erosion, och att de är synliga tillsammans med andra kartlager. Vi rekommenderar dock fortsatt att det blir tydligt vilken källa som finns till kartunderlagen, tex MSB. Särskilt gäller det underlaget *"jordskredsanalys som visar sannolikhet för skred"*, hur är den framtagen och hur ska den tolkas, finns det någon tillhörande rapport? Det går inte att hitta någon information om underlaget.

Vi ser också att det i texten hänvisas till "nationella strategier för markens stabilitet". Även här är det lämpligt att ge en källhänvisning, om det tex är SGI Vägledning 8 - Utredning av

släntstabilitet som menas <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1743423/FULLTEXT06.pdf>. Vägledning 8 är en vägledning som beskriver hur geotekniska utredningar kan genomföras för att få utredningar av tillräcklig kvalitet och omfattning. Vägledningen innehåller en del som hanterar val av säkerhetsfaktorer.

Se även vår webbvägledning [Geoteknisk säkerhet i kommunal planering](https://www.sgi.se/sv/vagledning-i-arbetet/geoteknisk-sakerhet-kommunal-planering/oversiktsplanering/op---att-utreda-risker-i-kommunen/) - SGI för bedömning av geotekniska säkerhetsrisker i samband med översiktsplanering <https://www.sgi.se/sv/vagledning-i-arbetet/geoteknisk-sakerhet-kommunal-planering/oversiktsplanering/op---att-utreda-risker-i-kommunen/>.

***Kommunens kommentar:** Till antagandet kompletteras det med tydligare källor. När det gäller nationella strategier för markens stabilitet är det flera olika dokument som åsyftas, dessa kan också ändras över tid varför vi väljer att inte lägga en hänvisning.*

Södra skogsägarna – Höglandets SBO

Vi vill härmed hänvisa till de synpunkter vi lämnade i maj 2023 avseende förslaget till översiktsplan och till det remissvar vi mottog i februari 2024.

Efter att ha granskat remissvaret och det uppdaterade planförslaget kan vi konstatera att flera av de synpunkter vi framfört inte har bemötts eller behandlats tillräckligt. Vi anser också att planförslaget fortfarande saknar viktiga aspekter som är avgörande för att säkerställa en långsiktig och hållbar hantering av markanvändning.

Vi välkomnar kommunens ser positivt på att avtal används vid nyttjande av privat mark för exempelvis motionsspår. Dock vill vi betona att detta bör ske systematiskt i alla fall där privat mark påverkas.

Hur kommer kommunen att garantera att markägarnas grundlagsskyddade äganderätt respekteras och att inskränkningar endast görs när de är väl motiverade och proportionerliga?

På vilket sätt kommer berörda markägare att informeras i tid om planer som kan påverka deras fastigheter, och hur säkerställs att kommunikationen är tydlig och lättillgänglig?

Skogsbruk är en viktig näring som ska behandlas på samma sätt som andra näringar. Kommunen måste säkerställa att markägare inte oskäligt inskränks i sin rätt att bruka och förvalta sin egendom, samt att skogsbrukets ekonomiska och klimatmässiga betydelse tydligare erkänns och integreras i planeringen.

***Kommunens kommentar:** Översiktsplanen syftar i första hand till att redogöra för kommunens syn på mark och vattenanvändning och vara ett underlag för den fysiska planeringen enligt plan- och bygglagen. I plan- och bygglagen är det relativt väl reglerat hur gränsgrannar och markägare ska informeras. När det gäller påverkan i andra sammanhang får det regleras i andra dokument. Avtal för motionsspår bedömer vi till exempel inte ligger inom översiktsplanens ansvarsområde utan är en fråga för kultur- och fritidsförvaltningen.*

Trafikverket

Generella synpunkter

Utvecklingsinriktningen som kommunen anger för kommunikationer är ett bra stöd för Trafikverkets långsiktiga planering av infrastrukturen. Vi ser positivt på att en fortsatt dialog tillsammans med Jönköpings kommun och berörda parter kommer att hållas i det kommande planeringsarbete. Ett medskick gällande utvecklingsinriktningen är att riksväg 26 omnämns i planbeskrivningen och även behöver anges på plankartan.

Det är viktigt att den planerade markanvändningen redovisar hur den tar hänsyn till Trafikverkets riksintresseanspråk. Exploatering nära transportanläggningar får inte påverka möjligheterna till drift, underhåll och framtida utveckling av dessa anläggningar. Översiktsplaneringen behöver därför analysera och beskriva hur planeringen av förändrad markanvändning påverkar större kommunikationsstråk samt redogöra för vilka andra strategiska beslut som behöver fattas inom kommunen för att översiktsplanen ska vara möjlig att genomföra.

En övergripande synpunkt är att plankartan behöver kompletteras med tydliga ställningstaganden vad gäller hur kommunen avser att tillgodose eller skydda riksintresseanspråken, i likhet med ställningstagandet som framgår under lagret riksintresse för järnväg i Öggestorp. På plankartan finns en tydlig formulering under rubriken ställningstagande till en del av riksintressena, men inte till alla. Ett tydligare ställningstagande för riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap 8§ MB underlättar för kommande dialog mellan Trafikverket och kommunen.

Kommunens kommentar: Väg 26 läggs till i kartlagret "Utvecklingsinriktning" i kartan. En trafikanalys har tagits fram under arbetet med översiktsplanen. Trafikanalysen beskriver framtida trafikflöden kopplat till ett förverkligande av översiktsplanens intentioner. Parallellt med arbetet med framtagande av en ny översiktsplan pågår ett arbete med en ny trafikstrategi. Trafikstrategin tillsammans med översiktsplanen blir viktiga verktyg i den fortsatta planeringen för att klara framtida utbyggnad och dess påverkan på statlig infrastruktur. Till antagande kompletterar kommunen attributdatat så att texten för rv 40 blir samma väster och öster om staden samt så att attributtexten i markanvändningskartan stämmer med attributtexten för riksintresset.

Riksintresse för kommunikationer

Planerad järnväg, Byarum-Tenhult

Trafikverkets synpunkt från granskning 1 kvarstår om att korridorens anslutning till Tenhult inte överensstämmer med redovisade ytor för ändrad markanvändning med förordad korridor. Detta innebär att om det inte finns möjlighet att förändra pågående markanvändning som redovisas inom den korridor som Trafikverket har tagit ställning till, kan det försvåra tillkomsten av den nya järnvägen.

Kommunens kommentar: Gällande det utpekade området för en framtida järnväg anser kommunen att tillkommande av ny järnväg är viktigt och spelar en stor roll för det framtida transportsystemet och bidrar till utveckling. Att kommunen pekar ut pågående markanvändning inom korridoren ska tolkas som

att kommunen anser att det i möjligaste mån är områden som ska undvikas för en framtida järnvägsdragning men som samtidigt inte hindrar att en framtida järnväg lokaliseras inom utredningsområdet.

Väg 40 och Jönköpingsbanan

I planbeskrivningen del 2 framgår att kommunens ställningstagande avseende riksintressen för kommunikationer och järnväg är att riksintressena inte ska påverkas negativt i samband med exploateringen av planområdena. På plankartan saknas ställningstagande om hur detta ska hanteras för att inte förhindra eller försvåra utbyggnaden av infrastrukturen.

Trafikverkets synpunkt från samrådsskedet avseende verksamhetsområdet i Öggestorp och Västra Jära kvarstår, det vill säga att Trafikverket ser stora utmaningar med att få till bra anslutningar och planerad exploatering kan leda till en negativ påverkan på riksintressenas funktion, vilket behöver utredas innan kommunen går vidare med planläggning av området. Det kommer att krävas en eller flera planskilda passager av järnväg och kanske även av väg 40. Åtgärder på trafikplatsen kommer också att behöva genomföras.

Kommunens kommentar: En fortsatt dialog ska föras med Trafikverket och trafikutredningar kommer att göras i samband med den fortsatta planeringen av dessa båda verksamhetsområden.

Götalandsbanan/Europabanan

Trafikverket vill upplysa om att järnvägen inte längre utgör riksintresse och att plankartan behöver därmed uppdateras.

Kommunens kommentar: I Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden pekas inte "Götalandsbanan/Europabanan" ut som ett framtida riksintresse.

Sakägarintressen

Behov av åtgärder i trafikinfrastrukturen

Trafikverket vill återigen påtala vikten av att ta ställning till hur trafiken i Tenhult respektive Öggestorp ska utvecklas till stöd för kommande inriktning av utvecklingen.

Kommunens kommentar: En dialog tillsammans med Trafikverket och berörda parter pågår och kommer fortsatt hållas i det fortsatta planeringsarbetet.

Privatpersoner

2024.2980

När man planerar att bygga ut i Bottnaryd kommer man närmare riksväg 40. Kommunen borde jobba med Trafikverket för att se till att bullernivåerna inte blir för höga.

Kommunens kommentar: Buller är en viktig aspekt att ta hänsyn till i samhällsplaneringen och kommer vid behov utredas i framtida detaljplanering.

2024.3110

Jag skulle önska en cykel/gång-väg från Uddebo in till Lekeryd. Idag är Uddebo isolerat då det är omöjligt att ta sig in till Lekeryd annat än via Forserumsvägen som är smal och trafikerad.

Går det ej att bygga en cykelväg i anslutning till Forserumsvägen så föreslår jag en grus eller asfaltsväg väster om Uddebo sjö (gärna med belysning) som kan ansluta till gångvägen som går emellan Uddebo badplats och västergårdsvägen. Framförallt barnen (som blir allt fler) i Uddebo är drabbade av svårigheten att ta sig in till Lekeryd.

Kommunens kommentar: I samband med utveckling av ny bebyggelse utmed Forserumsvägen i södra delen av Lekeryd planeras nya cykelbanor fram till korsningen mot Östra Höreda. Resterande del mot Uddebo är statlig väg och kommunen har därför ingen rådighet att bygga gång- och cykelväg där men tar med sig frågan i framtida dialoger med Trafikverket.

2024.3120

Med hänsyn till den planbeskrivning som förslaget medger anser vi att vår fastighet Långsbo ■■■ ej ska ingå i sammanhållen bebyggelse. I planbeskrivningen står det följande: "Jönköpings kommun tolkar sammanhållen bebyggelse som minst 10 byggnader, utanför detaljplanelagt område, där tomterna gränsar till varandra eller är åtskilda av endast gata, väg eller parkmark. Byggnader avser i detta sammanhang bostadshus, samt byggnader som inte utgör komplementbyggnader till bostadshus till exempel butik, skola, industri eller kyrka." De två fastigheter som berörs av gränsdragningen för "sammanhållen bebyggelse" består av två stycken bostadshus, en ekonomibyggnad, samt fem stycken komplementbyggnader i form av vedskjul, carport och förråd. Antal byggnadsverk uppgår alltså inte till minst 10 stycken, enligt planbeskrivningen ska komplementbyggnaderna till bostadshusen ej heller räknas in då man avgör vad som är sammanhållen bebyggelse. Vårt förslag är således att sammanhållen bebyggelse mellan fastigheterna Långsbo ■■■ och Långsbo ■■■ ska lösas upp.

Kommunens kommentar: Den slutliga bedömningen av vad som är sammanhållen bebyggelse görs i det enskilda ärendet. Översiktsplanen är endast vägledande. Kommunens bedömning är dock att Långsbo ■■■ som gränsar till ■■■ tillsammans med Långsbo ■■■ utgör en sammanhållen bebyggelse tillsammans med intilliggande sommarstugebebyggelse. Precis som framgår av texten ovan har vid bedömningen av vad som utgör 10 hus inte komplementbyggnader till bostadshus medräknats.

2024.3116

Tycker inte att det är aktuellt med en industri till Lekeryd utan att det ska satsas på bättre bussförbindelser och cykelvägar istället.

Kommunens kommentar: Målsättningen är att alla mindre tätorter ska kunna ha en blandad bebyggelse med både bostäder och verksamheter/arbetsplatser. Senare planering får avgöra exakt vilken typ av verksamhet som kan vara lämplig i aktuellt område. Kommunen ser ingen motsättning mellan verksamheter och bussförbindelser och cykelvägar. Snarare tvärt om, med fler arbetsplatser och boende ökar behovet av bra kommunikationer.

2024.3313

Angående planer att anlägga ett stort område med lager/industrier i nära anslutning till samhället Öggestorp. Många av oss som bor i Öggestorp har valt att bo här pga närheten till naturen. Att

då ta bort en så stor del av den skog som vi har närmast, vore förödande för oss. Öggestorp ligger redan idag ganska "inklämt" mellan väg 31/40, järnvägen och Stensjön, vilket gör att denna skog är extra viktig att vi har tillgång till.

***Kommunens kommentar:** Läget för ett större verksamhetsområde vid Öggestorp har identifierats utifrån analyser av hela kommunens yta. Framför allt har förutsättningarna kopplat till större infrastruktur som nationella vägar och järnväg gjort att läget vid Öggestorp har ansetts som lämpligt. Även om det innebär att skogsområdet mellan järnvägen och riksväg 40 behöver tas i anspråk är bedömningen att Öggestorp fortsatt ändå har relativt stora skogs- och strövområden i anslutning till samhället.*

2024.3383 (2st)

Hej! Vi har tagit del av er översiktsplan för landsbygden och vi bor på Röksberg och har synpunkter på förändringar i vår närmiljö.

Våren 2023 såg vi att personer gick vid Kattån med mätinstrument samt hade lagt i en båt i Sågevikssjön och då undrade vi vad som var på gång.

De förklarade då sin plan för förändring av hela sjösystemet Källenässjön, Hägnen, Svartegöl, Sågevikssjön och Kattån ner till Gunnarhemssjön samt våtmarkerna i det berörda området. Vi blev väldigt oroliga för konsekvenserna för naturen och miljön.

Historik

Sågevikssjön var från början en enda stor sjö som på 50-talet delades i två delar när den nya vägen byggdes. Tidigare gick vägen på en bro över vattenfallet. För att vattnet i sjön skulle kunna passera under den nya vägen byggdes vägtrummor. Sågevikssjön är ett resultat av en dom i Vattendomstolen på 1930-talet. Vid avsteg från denna dom, borde man inhämta ett nytt beslut från berörda rättsinstanser.

Strax nedanför vattenfallet finns bevarade rester av industrihistoria, t.ex en kvarn, tegelbruk m.m där vattenfallet är en väsentlig del.

Fågel- och växtliv

I södra delen av Sågevikssjön ligger stora kärr och våtmarker som måste bevaras intakta. Idag är detta sjösystem samt våtmarker en häckningsplats för många fågelarter och vi ser ofta tranor, fiskgjuse, ormvråk, rördrom, storlom, knipa, beckasin, strömstare, forsärla, kungsfiskare, sothöna m.m.

På myrarna här och i kärren växer flera rödlistade växter samt även hjortron.

Konsekvenser

Vid så stora förändringar som ni planerar, att kraftigt sänka vattennivån och således tömma sjön, kommer ni att torrlägga våtmarkerna, vilket känns mycket märkligt. Det är istället viktigt att våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet bibehålls och bevaras för framtiden. Grundvattentäkter finns på nära håll i Angerdshestra. Sågevikssjön har stor betydelse och minskar självklart riskerna för översvämningar i Nissan. Dessa stora förändringar kräver en miljökonsekvensutredning där man tar hänsyn till de negativa konsekvenser och den skada som detta förorsakar. Har denna utredning gjorts?

Det är en mycket stor risk att projektet misslyckas och att rödlistade och skyddsvärda arter försvinner. Det kommer att få irreparabla konsekvenser.

Man tar på sig ett stort ansvar och en stor risk när man ger sig på att ändra i ett mycket väl fungerande ekosystem.

I dag finns en gammal etablerad yngelplats alldeles vid vattenfallet, för bäcköringar i symbios med flodpärlmusslor. Denna yngelplats kommer att bli förstörd om den torrläggs.

För vår egen del inser vi att ert förslag gör att vår vattenbrunn kommer att torrläggas vid en så stor sänkning av vattennivån i Sågevikssjön eftersom vår brunn ligger så nära sjön och de korrelerar med varandra.

Förslag

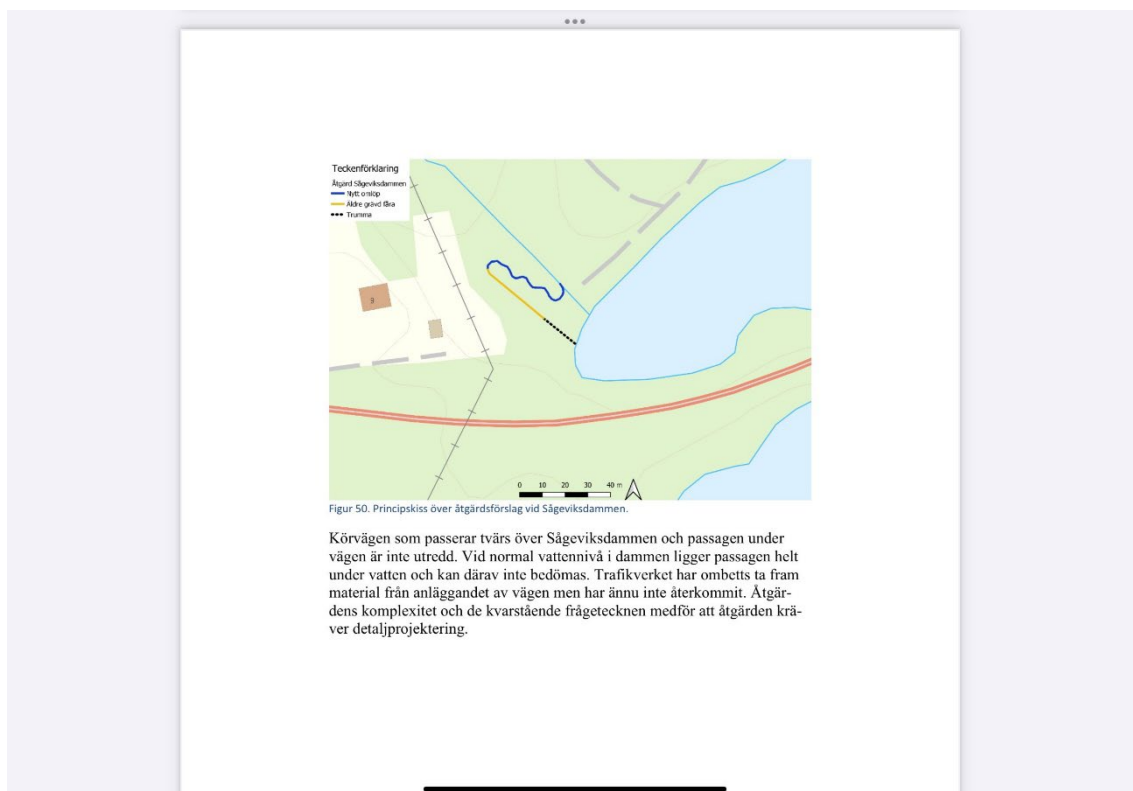
Det finns ett förslag med ett nytt omlöp för bäcköring bredvid vattenfallet som ger en möjlighet för fiskvandring upp i Sågevikssjön. (se bifogad bild fig. 50). Det är en mycket skonsam åtgärd som löser fiskvandringen utan att torrlägga sjön med dess kringliggande våtmarker samt bevarar de industrihistoriska lämningarna.

Detta kan bli en optimal och mer pricksäker åtgärd som befrämjar bäcköringens fortplantning och tillväxt tillsammans med flodpärlmusslan utan att förstöra det övriga ekosystemet. Man måste besinna sig så att man inte förstör miljön för nästkommande generationer. Det är viktigt att man ser helheten och inte enbart löser fiskvandringen och skapar flera andra miljöproblem. Vi har ju alla naturens bästa för ögonen.

Bifogar bilder på Sågevikssjön samt bild på förslag på omlöp.

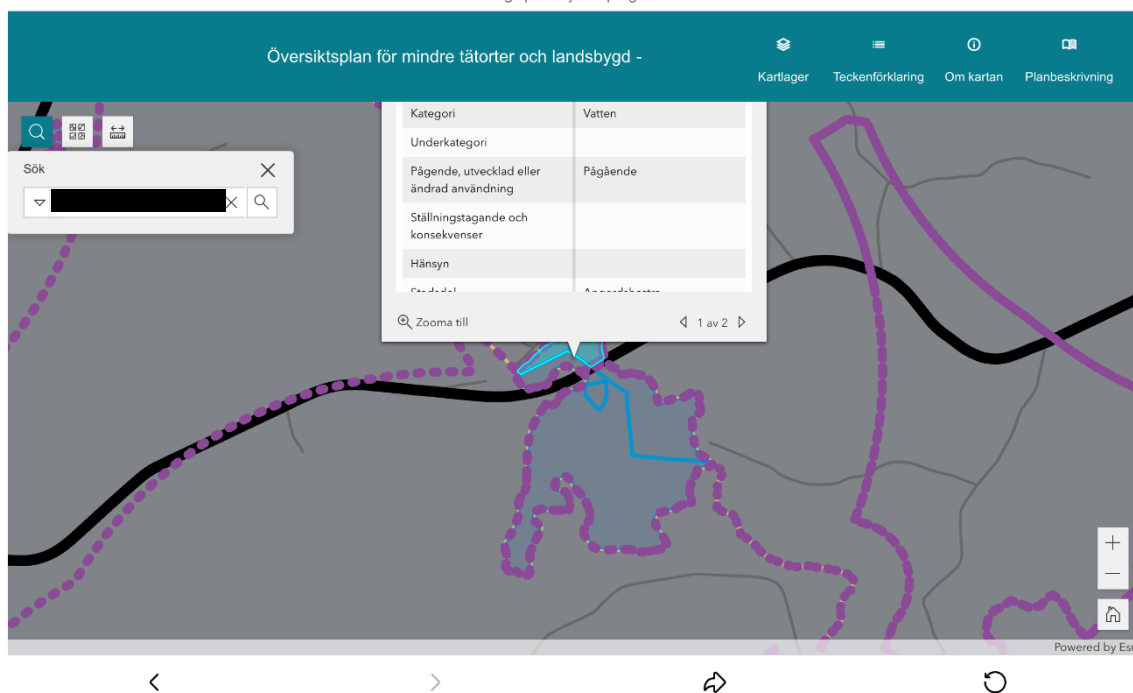

15:54 tors 24 okt.

Facebook
gisportal.jonkoping.se

Kommunens kommentar: I förslaget till översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd tas inte ställning till fiskevårdsåtgärder i Sågeviksdammen eller på andra ställen i kommunen. Jönköpings kommun Miljö- och hälsoskyddskontoret har tagit fram en förprojektering för att undersöka möjligheter för att åstadkomma fiskvandring vid Sågeviksdammen, som utgör ett definitivt vandringshinder för fisk i vattendraget Kattån. Förprojektering beskriver vilka

möjligheter och alternativ som finns för miljöanpassning av dammen. Det finns inget beslut i endera riktning gällande åtgärder vid Sågeviksdammen. Val av åtgärder är i huvudsak upp till ägaren av dammen. Eftersom översiktsplanen inte påverkar just denna fråga så kontakta miljö- och hälsoskyddskontoret för ytterligare frågor gällande fiskevårdsåtgärder.

2024.3629

Hakarp – en bortglömd kommundel

i förslag till översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd

Kommunens utbyggnadsstrategi för 200 000 innevånare består av två delar. Den första delen omfattar den centrala tätorten och antogs år 2023. Den andra delen omfattar kommunens mindre tätorter och övriga kommundelar med landsbygd. Det är iögonfallande hur mycket text som är gemensam mellan dessa båda produkter! Ibland blir det helt irrelevant för landsbygdsdelen exempelvis när man beskriver transportstrategierna: ”Arbeta aktivt för förverkligandet av nya stambanor med stationsläge söder om Munksjön.” Vidare finns inom transportplaner ”Trafikplats Ljungarum”. Även de bilder som används hämtas ibland från Jönköpings stadskärna, enligt exempel nedan:

Det känns alltså som att man har kopierat och klistrat in mycket från tätortsdelen, vilket gör landsbygdsdelen både irrelevant, onödigt omfattande och fylld av allmänna intetsägande beskrivningar.

Den andra delen av översiktsplanen omfattar alltså kommunens mindre tätorter och övriga kommundelar med landsbygd och beskrivs enligt följande uppräkningslista:

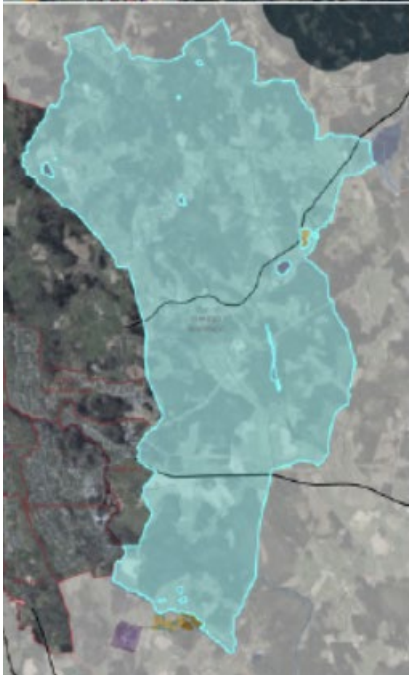
- Bottnaryd, Norra Mo
- Gränna, Örserum
- Kaxholmen, Skärstad, Ölmstad
- Lekeryd, Svarttorp
- Tenhult, Ödestugu, Öggestorp

- Visingsö

Redan här blir det alltså tydligt att Hakarp saknas i uppräknningen av övriga tätorter och att kommunens centrala planeringsinstanser inte ser socknen Hakarp som en sammanhållen enhet.

Vid en sökning i plandokumentet på ordet "Hakarp" blir det inte en enda träff!

Enligt plankartan går skiljelinjen mellan central tätort och landsbygd tvärs genom Hakarp i nord-sydriktning. Det innebär att de västra tätbefolkade delarna av Hakarp såsom Stensholm, Pettersberg, Ebbes, Egnahem och Fagerslätt tillhör centrala tätorten Huskvarna i planmässig mening. Till och med Hakarps kyrkby innefattas i tätortsdelen av redan antagen del av översiktsplanen! Övriga delar av Hakarps socken, främst landsbygd, kommer att tillhöra "kommunens mindre tätorter och övriga kommundelar med landsbygd"!

Den ljusgröna delen i bilden ovan karakteriseras som "Hakarps landsbygd"

Och från centralt håll betraktas Hakarp inte ens som en egen kommundel enligt följande skrivning i förslaget till översiktsplan:

”1971 skedde en kommunsammanslagning. De ytterområden som tidigare varit egna kommuner utgör idag Jönköpings kommuns kommundelar. Jönköpings kommun har 14 kommundelar: Bankeryd, Barnarp, Bottnaryd, Gränna, Hovslätt, Kaxholmen, Lekeryd, Månsarp, Norrahammar, Skärstad, Taberg, Tenhult, Visingsö och Ölmstad”

Sammanfattningsvis innebär utvecklingen att Hakarp som socken ytterligare söndras genom att Hakarp delas upp i en ren tätortsdel knuten till Huskvarna och en ren landsbygdsdel. Man kan fråga sig om landsbygdsdelen av Hakarp enligt kommunen ska söka sig till tätorten Lekeryd? I så fall i de flesta Hakarpsbor är det en helt onaturlig utveckling!

Vid styrelsemöte den 19 november 2024 beslutade styrelsen enhälligt att ställa sig bakom denna skrivelse.

Kommunens kommentar: När översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygd är antagen kommer den tillsammans med översiktsplanen för centrala tätorten fungera som kommunens samlade översiktsplan, både juridiskt och praktiskt. Även om framtagandet har varit delat i två processer har dessa varit integrerade med varandra och ambitionen är att gränsen i kartan inte kommer att märkas av när båda de två delarna är antagna och har vunnit laga kraft.

Platsspecifika ställningstaganden finns redovisade i varje områdes tillhörande textbeskrivning i plankartan. Därför finns inte förutsättningarna för de enskilda orterna beskrivna i planbeskrivningen. Den uppdelning och benämning som används för stadsdelar och områden på landsbygden kommer från SCB:s och kommunens statistikområden, så kallade nyckelkodsområden.

2024.3728

Synpunkter från Västra Jära Aktionsgrupp, boende i Västra Jära på uppdaterat granskningsförslag Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd, utbyggnadsstrategi 200 000 invånare.

Beträffande Särskilt utlåtande - Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd, daterad 2024-09-02, Dnr: KS/2023:119

I kommunens kommentar till vårt tidigare inlägg i ärendet skrivs ...

“Fler utredningar och konsekvensbedömningar kommer att krävas i den fortsatta planeringen så att välgrundade beslut då kan tas av politiken”, se sid 49.

Jämför detta med Boverkets vägledning av hur processer för översiktsplanering och strategisk miljöbedömning ska gå till...

Miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken från 1 januari 2018

“En översiktsplan kan normalt antas medföra en betydande miljöpåverkan vilket innebär att en strategisk miljöbedömning ska göras när en översiktsplan upprättas eller ändras”. Syftet med en strategisk miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas”

Hur tänker sig kommunen att politiken ska kunna ta ett välgrundat beslut och godkänna den presenterade översiktsplanen beträffande exploateringen av området kring Västra Jära/Svedbrandshult om inte de negativa miljökonsekvenserna redovisas innan beslutet fattas och i stället hänvisa till kommande utredningar och konsekvensbedömningar?
Hur kan enskilda tjänstemän på kommunen tillåtas att "komma fram till" att Västra Jära/Svedbrandshult är ett verksamhetsområde som kommunen ska jobba för?

I översiktsplanen påpekas i flera inlägg, även av kommunen själva, att en exploatering av området "kan" komma att medföra stora negativa miljökonsekvenser.

Vad kommer en exploatering att innebära för t.ex:

Klimatet när enorma ytor med växande skog kallhuggs (=kolsänka) och våtmarker ödeläggs och istället ersätts med hårdgjorda ytor?

Hydrologin, hur kommer Nissan och dess källflöden att påverkas?

Den biologiska mångfalden, vad händer med växt- och djurliv i detta känsliga område i och i anslutning till Riksintresset Natura 2000-området Dumme Mosse?

Hur tänker kommunen kring det faktum att flera tidigare exploateringsprojekt i detta område stoppats i mark- och miljödomstol p.g.a. områdets känslighet?

Hur tänker kommunen att agera beträffande den nyligen **skärpta EU-miljölagstiftningen (Natur och restaureringslagen, antagen juni 2024)? En exploatering kommer även ovillkorligen att behöva prövas enligt 7 kapitlet 28 § i miljöbalken av högsta mark och miljödomstol/Regering/EU-miljödomstol.**

Politiken bör även överväga andra aspekter i översiktsplanen, som t ex:

Hur kommer trafiksituationen att hanteras kring den mycket hårt belastade Riksväg 40 som redan idag är närmast katastrofal med ofta återkommande trafikolyckor?

Vad kommer exploateringen av området att kosta? Tekniska Nämnden flaggar t.ex. för "att det kommer att bli en kostsam VA-utbyggnad" eftersom området ligger långt ifrån annan bebyggelse. Hur ska VA-systemet anslutas till kommunens VA-nät? Hur ska dagvattnet från så stora hårdgjorda ytor hanteras? Hur påverkar detta, som vi tidigare påpekat, Nissans flöden?

Prognoser för befolkningsutveckling behöver revideras där ni skriver att kommunen vuxit med ungefär 1500-2000 invånare varje år. Detta stämmer inte utan det är enbart 2019 och 2022 där befolkningsökningen är över 1500, övriga år är det cirka 1000. Ny statistik från SCB:s befolkningsframskrivningar visar på en betydligt mindre befolkningstillväxt i Jönköpings kommun, vilket ni behöver ta hänsyn till.

Våra tidigare synpunkter kring den föreslagna översiktsplanen kvarstår!

Vi anser att området kring Västra Jära/Svedbrandshult helt ska undantas från översiktsplanen innan politiken tar beslut!

Kommunens kommentar: Till översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygd finns en konsekvensbeskrivning som även innefattar miljökonsekvensbeskrivning. Till arbetet med konsekvensbeskrivningen har kommunen haft hjälp av en extern konsult. Den fysiska planeringen i Sverige är uppbyggd med en översiktsplan som den översta kommunala nivån, och därefter detaljplan och sedan bygglov. För varje nivå omfattas en mindre geografisk yta men samtidigt ökar detaljeringsnivån och kunskapen om de enskilda projekten. Av det följer att endast översiktliga utredningar och bedömningar kan göras i översiktsplanen. Till översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygd har en översiktlig naturvärdesbedömning liksom inventering av groddjur och fågel gjorts men vi ser att det finns behov av mer detaljerade inventeringar i nästa steg liksom utredning av frågor som anslutning till rv 40 och Va-frågorna. När det gäller naturvärden så visar de översiktliga inventeringar som gjorts av området att stora delar av området består av produktionsskog. Inom denna finns mindre områden med äldre träd samt våta områden med naturvärden. På de flesta ställen är dock den brukade skogen klassad till övrig mark utan naturvärden. De höga naturvärdena finns istället i omgivningarna runt området bl a Natura 2000 området Dumme mosse. I det fortsatta arbetet blir en viktig fråga att inventera även intilliggande områden, bedöma behov av skyddszoner och säkerställa att inte livsmiljöer eller arter skadas. Nissan är ett riksintresse och har därmed skydd från påtaglig skada. En stor och viktig fråga att reda ut i det kommande planeringsarbetet är områdets dagvattenhantering och hur området kan utformas just för att undvika stor påverkan på flödena till Nissan.

I översiktsplanearbetet är ett av uppdragen att identifiera nya verksamhetsområden. Enligt Vision 2030 ska Jönköpings kommun vara Södra Sveriges nav med ett brett och expansivt näringsliv. Stora områden för logistikändamål kommer att påverka koldioxidutsläppen oavsett var dessa placeras.

Olika verksamheter har olika omgivningspåverkan. Västra Jära är tänkt för till exempel logistikverksamhet, en verksamhet som inte har samma omgivningspåverkan som en motorcrossbana.

EU:s förordning för att restaurera natur är ett ramverk. Sverige ska ta fram en nationell restaureringsplan först när den är klar blir det tydligare vad det innebär för Jönköpings kommun. För åtgärder som kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område på ett betydande sätt behövs tillstånd. Tillstånd söks hos länsstyrelsen.

Översiktsplanen är en politiskt förankrad process som beslutas politiskt av kommunfullmäktige, det är alltså inte enskilda tjänstepersoners beslut.

2024.3734 (2st)

Avseende förslag att bygga en ny infart i södra delarna av Gränna

Vi anser att dragning av ny väg från infarten till hamnen över åkermarken mellan Gränna och Vättern är en idé som bör omprövas och omarbetas. Denna vägsträcka kommer att förstöra en av stadens mest använda rekreationsområden och bygga en barriär mot vattnet. Det misstas har testats i Jönköping med dragningen av järnvägen och bör inte upprepas. Argumenten att befintligt nyttjande av Brahegatan stör boende längs vägen bör vägas mot närhetsprincipen. Som boende på Brahegatan framstår föreslagen planlösning som en påtaglig försämring och ett försök att lösa ett 4-veckorsproblem genom att skapa ett 52-veckorsproblem.

Kommunens kommentar: Den 30 januari 2025 beslutade kommunfullmäktige att ge stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att skyndsamt påbörja arbetet med upphävande av den del av detaljplan för Gränna 6:2 m.fl. fastigheter i Gränna som avser ny vägsträckning mellan Skiftesgatan och Amiralsvägen. Med hänvisning till kommunfullmäktiges beslut kommer vägsträckningen även att tas bort i översiktsplanen.

2024.3729

Vi önskar en omfördelning och utöka objekt 6667 i 6611 i utbyggnadsordningen i södra delarna av Lekeryd. (Så att område 6667 blir större och 6611 blir mindre.) Planerna på exploatering inbegriper flera upplåtelseformer såsom hyresrätter, bostadsrätter och äganderätter. Vi ser gärna att det går att planlägga som en större helhet och att vi då kan få med plats för flera hustyper och upplåtelseformer. Vi ser möjligheten både till marknad och genomförande att exploatering ska kunna ske inom en snävare tidsram än som angivits i granskningshandlingen. Så önskemål om att utbyggnadsordningen justeras så att 6667 blir 2020 -2030 och 6611 blir 2030 -2040.

Kommunens kommentar: Hur utbyggnadsordningen är tänkt att användas finns beskrivet på sidan 11 i planbeskrivningen. Där står bland annat:

”En utgångspunkt är också att varje tätort har områden i alla perioder för att kunna utvecklas i sin egen takt och vara oberoende av hur andra tätorter utvecklas. Årtalen är en uppskattning utifrån dagsläget och kan komma att ändras beroende på utvecklingen i kommunen. Det viktiga är hur utbyggnadsordningen i etapperna förhåller sig till varandra. Tidsperioderna visar när bebyggelsen förväntas vara färdigställd och inflyttad. Det innebär att planering och byggnation påbörjas 3-5 år tidigare och i större utvecklingsområde upp till 10 år innan färdigställande.”

Kommunens intention är att det aktuella området ska kunna utvecklas enligt synpunkterna och vi menar att planförslagets etappindelning stödjer det. Det finns två större utvecklingsområden utpekade i Lekeryd. Det som hänvisas till i yttrandet i den södra delen av samhället och ett område i den norra delen. Båda dessa områden har delats upp i utbyggnadsordningens samtliga tidsperioder för att varje område ska kunna utvecklas i sin egen takt oberoende av varandra. Etappindelningen visar snarast att utbyggnaden bör ske från de mest centrala delarna och utåt.

2024.3730 (2st)

Vi väljer att skicka in i stort sett samma yrkande som tidigare, se bifogad fil, då vi inte anser att våra frågor och farhågor besvaras.

Vi tycker att det är positivt att Jönköpingskommun jobbar långsiktigt för att rusta kommunen för framtiden. Vidare är det positivt att kommunen då inte bara tittar på de större tätorterna utan även fokuserar på att framtidssäkra de mindre tätorterna. Det är också glädjande att kommunen, i sann demokratisk anda, ber om återkoppling och synpunkter från medborgarna, men tyvärr blir man rejält besviken när man läser de slentrianmässiga svaren från kommunen och att hur ni ofta undviker att svara på frågorna som ställts, framförallt mot synpunkterna som inkommit från privatpersonerna. Varför be om synpunkter när man inte tar sig tid att besvara många av de konkreta frågor som finns från oroliga medborgare?

Vi bor sedan snart 15år tillbaka i Kaxholmen och stortrivs med vad tätorten har att erbjuda; framför allt i form av harmoni/lugn, naturområden men också att man inte behöver bo så tätt inpå varandra. Vi tycker samtidigt det är positivt att tätorten växer för att det över tid säkrar tillgång till (när)service. Vi blev dock väldigt förvånade och besvikna när vi läste att kommunen i sin översiktsplan för Kaxholmen föreslår att ta bort flera av de grönområden som finns i tätorten i förtur för fler, men framförallt, trängre bebyggelse. Precis de värden som varit av stor betydelse för oss när vi valde att bosätta oss där. Vi tyckte också att valen av grönområden är konstiga, då flera av dem är väldigt smala, branta eller inte lämpliga ur andra aspekter. Dessutom tvivelaktigt om de i verkligheten kommer att ge så mycket mer bebyggelse då ytorna torde vara relativt svåra att utnyttja. Vi tänker framförallt på ytan mellan Kärliden och Björkdungevägen där vi inte förstår hur ni tänkt lösa tex till- och utfarter. Vi är också starkt emot att bebygga detta område då det verkligen kommer bli en känsla att husen "ligger på varandra" samt förstör utsikten och den genuina känslan som finns i området. Dessutom med uppenbar risk för stor värdeminskning på befintliga fastigheter. Vad vi förstått har det också tidigare gjorts undersökningar av kommunen som visar på att denna yta inte är lämplig för ytterligare bebyggelse. Vi motsätter oss vidare det förslag om att använda den lilla ytan av skog som finns vid korsningen mellan Björkdungevägen och Övragärdesvägen. Det är precis sådana områden som skapar den härliga naturupplevelsen som finns i tätorten. Att blanda bebyggelse, grönytor och skogsmark är precis det som skapar harmoni och trivsel.

Vi har förstått att politikerna i kommunen har som ambition att inte bebygga jordbruksmark, men att använda detta som argument för att "till varje pris" aldrig bebygga jordbruksmark är att dra det för långt; framförallt när det handlar om kommunens långsiktiga plan samt när det är på bekostnad av levnadsstandard för de som bor i valda områdena. Dessutom torde kostnaderna för att bebygga jordbruksmark vs de föreslagna ytorna vara betydligt lägre. Vi är vidare starkt övertygade om att den absoluta majoriteten av de som valt att bo i Kaxholmen hellre skulle se att kommunen använder (jordbruks)mark utanför den absoluta tätorten till förmån för att bygga igen de grönytor som finns i samhället idag, med resultatet av tätare bebyggelse som följd. Vi anser också att reglerna kring att bebyggelse bör placeras inom 1000 meter från centrum mer bör ses som ett riktvärde, än ett fast gränsvärde. Att hushålla med invånarnas skattemedel bör vara en starkare styrparameter i den framtida översiktsplanen än vad det tidigare verkar ha varit.

Kommunens kommentar: Inför arbetet med en ny översiktsplan tog kommunen ett tydligt inriktningsbeslut om att inte exploatera brukningsvärd jordbruksmark. Det har varit en grundläggande förutsättning för det förslag som har tagits fram

och en förklaring till varför det inte är ett alternativ att lokalisera de nya bostäderna på jordbruksmarken i stället.

I arbetet finns även ett uppdrag att möjliggöra de mindre tätorternas framtida utvecklingsmöjligheter och lokalisera områden för fler bostäder. Här är en viktig fråga att stärka förutsättningarna för närservice såsom handel, kollektivtrafik skola och barnsomsorg.

Flera av planförslagens utvecklingsområden i Kaxholmen har utmaningar av olika slag. Exakt hur lösningarna ska se ut och vilka anpassningar som behöver göras får hanteras i kommande detaljplanearbete.

2024.3731

Hej!

Jag vill tacka för möjligheten och lämnar nu följande synpunkter till dokumentet:

Planbeskrivning - Översiktsplan mindre tätorter och landsbygd, del 1

I) Stycke Tekniska anläggningar - Vindkraft Önskar tillägg att vindkrafts-områden inte ska läggas nära andra kommuners gränser.

Bör vara respektfullt avstånd till annan kommuns gräns.

Motivering att ska inte påverka närliggande fastigheter med ägare och boende i angränsande kommuner, då dessa inte har rösträtt eller annan möjlighet till politisk påverkan i Jönköpings kommun.

Eventuella ekonomiska ersättningar till Jönköpings kommun för vindkraftsetablering, kommer ju heller inte närboende i gränsande kommun till del .

II) Stycke Tekniska anläggningar - Vindkraft Användning av ordet "Klimatkris" upplever jag vara ett ord som används av parter i politiska debatten.

Vad avser Jönköping och dess Kommunfullmäktige med användningen av detta ord?

Definition, nuläge eller framtidsscenario etc?

Användning av frasen "Framtida brist på el" kan förtydligas.

Avser Jönköping och dess Kommunfullmäktige att det är El-Effektbrist som kan uppstå?

Som därmed hindrar/bromsar nyetablering.

När däremot gäller El-Energi så har politiker visserligen förtids-stängt kraftproduktion i södra Sverige.

Men senaste tiden/åren har ju ändå Sverige fungerat som nettoexportör av El-Energi.

Därav de höga elpriserna (/kWh) i södra Sverige pga "smitta" från bla exporten till Tyskland.

Kommunens kommentar: Jönköpings kommun uppfattar att samarbetet med grannkommunerna är gott när det gäller vindkraftsetableringar nära eller över kommungräns. Även om det endast krävs tillstyrkan från den kommun där marken tas i anspråk för vindkraftsanläggningen så har berörda grannkommuner möjligheter att lämna synpunkter i samrådsprocess med mera som föregår miljöprövningsdelegationens beslut (det är miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen som fattar det slutliga beslutet). Jönköpings kommun bedömer det

som tillräckligt och ser inte att det skulle vara rimligt att stora områden nära kommungräns skulle undantas från vindkraft enbart för att det är nära en kommungräns. Klimatkris är det ord som används av FN:s generalsekreterare. När det gäller framtida elbrist gör Jönköpings kommun inte några egna utredningar utan stödjer oss på de scenarier som Energimyndigheten tar fram.

Inget att erinra

E.ON Energidistribution AB

E.ON Energidistribution AB (E.ON) har tagit del av inkomna handlingar i ovan rubricerat ärende och har inga synpunkter.

June Avfall & Miljö

June Avfall & Miljö AB har tagit del av den nya granskningsversionen av översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd och är positiva till att de synpunkter bolaget lämnade under föregående granskning har inarbetats i den nya granskningsversionen. Det innebär att begreppet kommunalt avfall numera används genomgående i översiktsplanen.

I övrigt har June Avfall & Miljö inga synpunkter på översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd.

Luffartsverket (LFV)

LFV har i egenskap av sakägare för CNS-utrustning inget att erinra mot översiktsplanen.

Mullsjö kommun

Mullsjö kommun har inga ytterligare synpunkter på granskningsförslaget gällande Jönköping kommuns översiktsplan mindre tätorter och landsbygden, utbyggnadsstrategi 200 000 invånare (etapp 2).

Region Jönköpings län

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över remiss av översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden, *Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare etapp 2*.

Jönköpings kommun har tagit fram ett förslag till en översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden. Översiktsplanen har varit ute på samråd och granskning och är nu ute på en ny granskning då kommunen sedan förra granskningen genomfört väsentliga ändringar. Kommunen har bland annat tagit bort utpekade områden för framtida vindkraft och ska i stället hantera förfrågningar om vindkraftsetableringar från fall till fall. I förslaget har också vissa utpekade tätortsnära områden för natur- och friluftsliv plockats bort för att tydliggöra att kommunen inte vill reglera skötseln av marken.

Region Jönköpings läns yttrande under samrådet och den första granskningen berörde inte de ovan nämnda väsentliga ändringarna. Region Jönköpings län står fast vid sina synpunkter från den första granskningen och har inget ytterligare att erinra.

Synpunkter på förslaget

Region Jönköpings län står fast vid sina synpunkter från den första granskningen och har inget ytterligare att erinra.

Svenska kyrkan – Bankeryds församling

Svenska kyrkans församling i Bankeryd har beretts tillfälle att yttra sig över granskningsförslaget gällande översiktsplan för landsbygd och mindre tätorter i kommunen.

Församlingens område innefattar, förutom Bankeryds tätort, även kringliggande landsbygd. Som tidigare har anförts är det för församlingen och dess medlemmar viktigt att planen utformas så att den möjliggör en fortsatt utveckling även av landsbygdsområdena. Detta förutsätter att kommunal service, infrastruktur och bebyggelseplanering öppnar för inflyttning till landsbygden och för goda förhållanden för dem som redan är bosatta där.

Med dessa synpunkter har församlingen ingen erinran mot de förändringar i förslaget till översiktsplan som gjorts i förhållande till tidigare version.

Tranås kommun

Tranås kommun har tagit del av förslaget och konstaterar att de större förändringar som gjorts är:

Markerade områden för vindkraft har utgått utan ställningstagandet om olika områden är lämpliga kommer istället att ske i samband med tillståndsansökan i det enskilda fallet. Tätortsnära områden som i tidigare granskning betecknats som natur- och friluftsliv har avgränsats så att endast friluftsanläggningar såsom elljusspår och naturreservat omfattas medan övriga områden får beteckningen landsbygd. Planbeskrivningen för natur- och friluftsliv har ändrats med minskad reglering och istället en prioritering av de större sambanden.

Därutöver har, enligt samrådsredogörelsen, mindre korrigeringar gjorts för att justera felaktigheter och få en högre samstämmighet mellan plankarta och planbeskrivning.

Tranås kommun konstaterar, liksom i svar på tidigare granskningsversion, en god samsyn mellan Jönköpings- och Tranås kommuns översiktsplaner och har därför inget att erinra.

Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall Eldistribution AB, nedan Vattenfall Eldistribution, återkommer med svar på remiss ”Granskning 2 – Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd, utbyggnadsstrategi 200 000 invånare” och lämnar följande yttrade.

Vattenfall Eldistribution har inget erinra avseende de tillägg som skett i ny utgåva av Översiktsplan.

Vattenfall Eldistributions svar i Granskning 1 var följande:

- Vattenfall Eldistribution noterar kommunens kommentar i samrådsredogörelsen: ”Kommunen noterar yttrandet och ser till att Vattenfall Eldistribution AB är en del av framtida planeringsprocesser där ni som part berörs.”
- Vattenfall Eldistribution har inget i övrigt att tillägga i nuläget.